

Stiftelsen Allmänna Barnhuset

2024

Verksamhetsberättelse

Stiftelsen Allmänna Barnhuset
Döbelnsgatan 50
113 52 Stockholm

Org.nr: 802000-1072

Tel: +46 8 679 60 78
info@allmannabarnhuset.se

www.allmannabarnhuset.se

Omslagsbild: Annie Spratt, Unsplash
Övriga bilder: Shutterstock och Unsplash

*Barnen på bilderna i rapporten har ingen
koppling till innehållet i rapporten.*

**ALLA barn
har rätt till goda
uppväxtvillkor**

Stiftelsen
Allmänna Barnhuset

Innehåll

Förord	5
Ett år med fokus på att stärka barns rättigheter genom samverkan och utveckling	6
”Vuxna borde börja lyssna mer”	10
Stora Priset 2024 – två organisationer med fokus på barnets perspektiv som anhängig	11
Barnrättsdagarna 2024 - En mötesplats för barnets rättigheter i praktiken	13
Från barnhus till barnrättsarbete och forskning – 400 år av förändring	14
Om Allmänna Barnhuset idag	16
Allmänna Barnhusets verksamhet i siffror	18
Stiftelsen Allmänna Barnhusets verksamhet	20
Regeringsmedel möjliggör satsningar för att erbjuda Skolfam och Förfam till fler barn och unga	23
Förfam – tidiga insatser för en trygg skolstart	24
Barnahus – för alla barn - är en lösning på ojämlik tillgång till stöd och behandling	28
BRA-samtal fortsätter att ge fler barn och unga en röst	31
Våld i nära relationer är vanligt bland unga	36
Studie som låter barn med funktionsnedsättning få komma till tals kring våldsutsatthet	38
Boken Trauman med suddiga konturer lyfter behovet av stöd för yngre barn i familjehem	40
Slutrapporterade forskningsprojekt till Allmänna Barnhuset	42
Utbildningar som hjälper kommuner att genomföra barnkonventionen i praktiken	44
Topp 10 publikationer	46
Året som gått – ett urval av händelser	48
Medarbetare under 2024 på Stiftelsen Allmänna Barnhuset	51

Förord

Verksamhetsåret 2024 har präglats av både tillbakablickar och framtidsfokus. Styrelsen har under året tagit fram en bok om Stiftelsen Allmänna Barnhusets långa historia samtidigt som vi fortsatt arbeta för att stärka barns rättigheter i enlighet med vårt uppdrag.

Ett forskningssamarbete mellan Stiftelsen Allmänna Barnhuset och Linköpings universitet har genomförts. 14 författare har i boken Barnens bästa eller samhällets nytta? Allmänna Barnhusets historia under 400 år beskrivit hur Barnhuset haft en central roll inom svensk barnavård, och hur vårt arbete utvecklats i takt med samhället. Det började redan 1624, när kung Gustav II Adolf föreslog att barnhus skulle inrättas runt om i landet. Först 1633 öppnades det första barnhuset i Stockholm – starten på en verksamhet som fortfarande gör avtryck.

Mycket har förändrats sedan tiden då vi drev barnhem. Idag är Allmänna Barnhusets uppdrag att förverkliga Barnkonventionen i praktiken, och att främja forskning och kunskap om barn i utsatthet. Genom utbildningar, metodstöd och mötesplatser som Barnrättsdagarna och Barnrättstorget, ger vi yrkesverksamma och beslutsfattare verktyg att skapa verklig förändring. Vi samarbetar med Barnombudsmannen, barnrättsorganisationer, civilsamhället, myndigheter, stiftelser samt kommuner och regioner för barnets bästa.

Allmänna Barnhuset är nationell samordnare för Skolfam, den mest väldokumenterade modellen för att stärka skolgången för barn i familjehem. Under 2024 har vi erhållit regeringsmedel på nio miljoner kronor för åren 2024–2026 med syfte att nå fler placerade barn redan i förskolan och under skoltiden för att ge bästa förutsättningar för att lyckas i skolan.

Allmänna Barnhusets styrelse har en tydlig målsättning som innebär att alla barn, oavsett livssituation, ska ges samma möjligheter till goda uppväxtvillkor. Det kräver både kunskap och vilja till förändring.

Under 2025 står vi redo att kraftsamla ytterligare. En ny socialtjänstlag med mer av förebyggande arbete är ett viktigt steg, men även hur skola och vård ska stärkas för att kunna möta barns behov. Ett ungdomsråd knyts till verksamheten och filmer med barnens egna röster sprids. Årets forskningsanslag riktas mot förebyggande och främjande insatser.

Vårt engagemang för barnets rättigheter fortsätter med oförminskad styrka. Barns rätt att komma till tas och bli lyssnade på är en central del i detta. Under året återupptar vi även Sättradagarna – en mötesplats för samtal om barns villkor, där barnets bästa alltid står i centrum.

Stockholm, april 2025
Anne Marie Brodén
Ordförande Stiftelsen Allmänna Barnhuset

Ett år med fokus på att stärka barns rättigheter genom samverkan och utveckling

2024 har varit ett år av utveckling och omställning för Allmänna Barnhuset. Med utökade samarbeten, förstärkt organisation och flera tydliga satsningar, har stiftelsen fortsatt sitt arbete för att stärka barnets rättigheter och skapa bättre förutsättningar för de mest utsatta. Stiftelsens ordförande Anne Marie Brodén och tf. chef Anders Karlbom, reflekterar över året som gått – och visionerna för framtiden.

Allmänna Barnhuset har en viktig roll i arbetet med att lyfta upp frågor som rör barnets rättigheter och visa på viktiga insatser som gör skillnad. Under året har fokus legat på samverkan med andra barnrättsorganisationer och myndigheter samt utveckling av barns rätt som anhöriga och en fungerande skolgång för familjehemsplacerade barn.

Anne Marie: Det räcker inte att barnkonventionen är lag – den måste också få genomslag i verkligheten. Här kan vi spela en viktig roll i att driva på förändringar och påverka beslutsfattare. Det är fortfarande så att alla barn som har rätt till stöd enligt barnkonventionen inte får det. Sverige är på många sätt ett bra land för barn att växa upp i men det finns fortfarande en hel del kvar att göra för barnets bästa bland annat så ska alla barn få en uppväxt fri från våld och övergrepp och att barn i hela Sverige ges stöd och behandling på ett barnahus.

Idag finns totalt 33 barnahus i Sverige, men långt ifrån alla barn har tillgång till den samlade kompetens som behövs vid utredningar av våldsbrott och stödjande insatser. Socialstyrelsen har varnat för stora skillnader i hur barn bemöts beroende på var i landet de bor. Under året har vi drivit frågan om att barnahus ska fin-

nas i alla län i Sverige. Ett sätt har varit att synliggöra modellen Det fjärde rummet, som nu implementeras på barnahus runt om i landet och som tillgängliggör stöd och behandling för barn som utsatts för våld.

Anders: Lagstiftningen måste skärpas och barns utsatthet prioriteras av politiker på alla nivåer. Därför behöver vi vara tydligare för att belysa problemen som kommer fram i vår forskning som visar att utsatthet genom våld, brister i skolan och socialtjänsten samt köer till behandling. Vi behöver alla få upp ögonen för frågorna som barn lyfter fram som viktiga.

Stärkt stöd för barn i familjehem

Som ett led i arbetet med att stärka skolgången för barn som är placerade i familjehem, bjöd Allmänna Barnhuset in till ett rundabordssamtal om samarbete för ökat stöd i förskolan och skolan genom vidareutveckling av Skolfam och start av Förfam.

Anne Marie: Under hösten bjöd vi in till samtal med flera aktuella myndigheter och departement för att förbättra samverkan och stöd till

placerade barn. Vi delade med oss av aktuell forskning och diskuterade hur Allmänna Barnhuset kan använda de nio miljoner som regeringen beviljat Allmänna Barnhuset för att fler placerade barn ska ges stöd i skolan och förskolan.

Allmänna Barnhuset är nationell samordnare av Skolfam som är en evidensbaserad modell för att stärka skolgången för barn i familjehem. Studier visar att barn som har haft stöd av Skolfam har klart bättre skolresultat och därmed större chans till en trygg framtid. I dag använder 20 kommuner Skolfam men min uppfattning är att alla placerade barn bör ges rätt till detta stöd.

Fler samarbeten för att stärka barnrättsarbetet

Samarbetet med civilsamhället och myndigheter fortsätter, och Allmänna Barnhuset har tagit initiativ till flera nya samarbeten under året med bland annat Ing-Marie Wieselgren stiftelsen, Barnsäkert, Erikastiftelsen, Childhood, Barnombudsmannen och Fryshuset.

Anne Marie: De senaste åren har vi sett ett ökat fokus på barnrättsfrågor från regeringen, kommuner och regioner, myndigheter, civilsamhället och företag. Vi märker det tydligt i samband med Barnrättsdagarna som vi genomför varje år. Det är numera en av världens största barnrättskonferenser som började i Örebro 2010. Temat för 2024 var *Barns rättigheter när föräldrar har svårigheter*.

Forskning som gör skillnad

Allmänna Barnhuset fortsätter att vara en viktig brygga mellan forskning och praktik. Under året har flera rapporter och studier publicerats, och samarbetet med Linköpings universitet har fördjupats. Stiftelsen har även stärkt samarbetet med Barnombudsmannen, Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten och SKR under 2024. De forskningsbaserade metoder i socialt arbete och skola som man arbetar med har nått fler vuxna som arbetar med barn och unga.

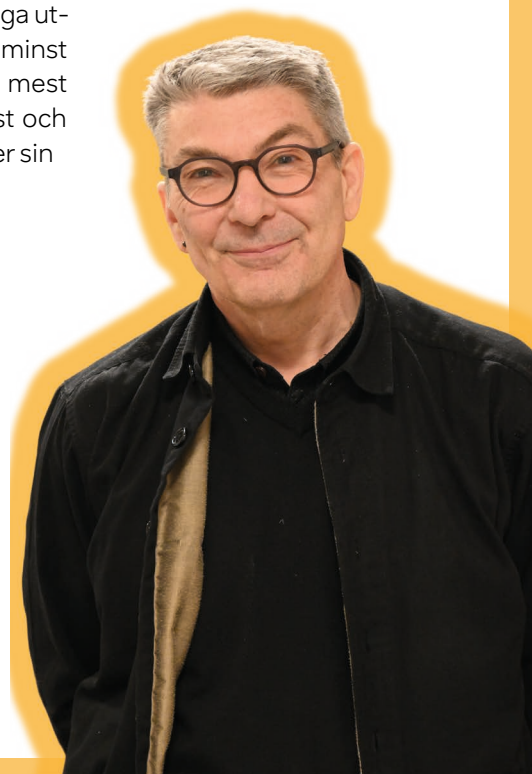
Ett exempel är boken Trauman med suddiga konturer, som belyser de yngsta familjehemsplacerade barnens psykiska mående och utveckling. Boken har väckt stor uppmärksamhet och används nu som underlag för att utveckla insatser som bättre kan stödja de yngsta barnen.

En annan viktig satsning är vidareutvecklingen av BRA-samtal (Barns Rätt som Anhöriga), en metod för att ge stöd och information till barn i rollen som anhöriga. Metoden har anpassats för yngre barn och även prövats tillsammans med barn som lever nära någon i kriminalitet, genom samarbete med Sociala insatsgrupper (SIG).

Anne Marie: Det är en del av vårt långsiktiga arbete – att forskningen ska leda till konkreta förändringar för barn. En viktig del av Allmänna Barnhusets uppdrag är att presentera forskningsresultat vilket har skett under året i möten med Socialdepartementet, riksdagens olika utskott och hearings samt på nationella och nordiska konferenser.

Barnhusets roll i svensk barnavård

Våren 2025 publiceras boken "För barnens bästa eller samhällets nytta? Allmänna Barnhusets historia under 400 år", där Johanna Sköld och Malin Arvidsson, forskare vid Linköpings universitet, är redaktörer och medförfattare. I antologin tecknar 14 författare både stiftelsens och barnens historia – från 1600-talet fram till idag. Boken visar hur barnavården har förändrats över tid – men också hur många utmaningar består, inte minst behovet av att ge de mest utsatta barnen en röst och verkligt inflytande över sin situation.

"Lagstiftningen måste skärpas och barns utsatthet prioriteras av politiker på alla nivåer"

ANDERS KARLBOM, TF, CHEF

Anne Marie: Allmänna Barnhusets styrelse beslutade 2022 att påbörja ett forskningsprojekt i samverkan med Linköpings universitet om Allmänna Barnhusets 400 åriga historia. Vårt arbete har fungerat väldigt väl med en tydlig plan för bokens syfte och spridning. Ett redaktionsråd bildades med mig som ordförande för att ansvara för arbetet med boken. Presentation och utdelning av boken ska ske på Barnrättsdagarna 2025 med temat Barn som rättighetsbärare och barnets bästa.

Anders: Samhällets stöd till barn i utsatta situationer har ofta byggts på tillfälliga insatser snarare än långsiktiga lösningar. Det är en påminnelse om att arbeta för hållbara förändringar kopplat till både forskning och praktik. Kunskap om vår historia kommer att påverka arbetet framåt på ett positivt sätt för Allmänna Barnhuset.

En stiftelse i förändring

Med ett växande team, nytt ledarskap och modernare system fortsätter Allmänna Barnhuset att ta viktiga steg mot en mer samordnad och tillgänglig organisation – där fler yrkesverksamma och verksamheter som arbetar med barn och unga får tillgång till utbildningar, kunskap och stöd.

Anne Marie: För att möta framtida behov har vi sett över arbetet i stiftelsen med fokus på god ledning och styrning, utveckling av utbildningar, stöd till forskning och spridning av våra metoder. Vi har två bolag med inriktning på utbildningar och konferenser där vi anställt ny VD i båda bolagen, Sättra Bruk AB och på Allmänna Barnhuset i Stockholm AB, under året. Vi har även påbörjat rekrytering av en generalsekreterare efter Cecilia Sjölander som slutat under 2024.

Anders: Vi har utvecklat vårt teamarbete och stärkt våra interna resurser, inte minst med ett nytt affärssystem som frigör tid för utvecklingsarbete. Även rekrytering av en utvecklingsledare stärker möjligheterna att sprida våra modeller och metoder till fler. Allmänna Barnhuset har erbjudit digitala utbildningar och webinarier sedan 2020 och växlar nu upp arbetet för att göra kunskap och stöd ännu mer tillgängligt i hela landet.

Anders: Intresset för våra utbildningar är stort, och det är avgörande att fler ska kunna ta del av dem. Därför satsar vi både på att utbilda fler utbildare, och att utveckla fler digitala utbildningar. På det sättet kan vi både bevara kvaliteten och nå ut bredare.

Anne Marie: I år deltog flera i styrelsen och våra medarbetare på Nordiska Barnavårds-kongressen i Oslo för att lära av andra som arbetar med barnrättsfrågor. Det är en konferens som vart fjärde år samlar personer som är verksamma inom nordisk barnrätt. Allmänna Barnhuset är Sveriges representant i samarbetet.

"Det räcker inte att barnkonventionen är lag – den måste också få genomslag i verkligheten"

Anne Marie: Årets genomlysning av hur vi arbetar avspeglas även i den kommande verksamhetsplanen, som är indelad i fem tydliga temaområden där förebyggande och främjande arbete lyfts fram tydligare. Det ger större kraft och genomslag för vårt arbete inte minst inom brottsförebyggande insatser. Vi lyfter även fram betydelsen av att göra barn mer delaktiga och att samverka med andra och bjuda in till vårt Barnrättscenter på Sättra Bruks Herrgård.

Anders: Med min bakgrund i kriminalvården är det naturligt att vi tittar på sätt att nå ut till unga som är placerade på SiS och ungdomsanstalter. De är ofta utsatta för våld och med tanke på dagens situation behöver vi arbeta förebyggande och långsiktigt för de här barnen.

Uppstarten av ett ungdomsråd är en del i satsningen för att bredda verksamheten. Tanken är att ungdomsrådet inte bara ska vara rådgivande, utan också ha mandat att påverka faktiska beslut i verksamheten samt samverka med andra ungdomsråd. 700 barn och unga placerade på SiS-hem i Sverige, och många av dem har en historia av bristande omsorg och våld. Genom ökad samverkan med Kriminalvården, skolan och socialtjänsten vill Allmänna Barnhuset stärka stödet till alla placerade barn.

Anne Marie: Med en tydligare strategi, stärkt organisation och fortsatt fokus på barnets rättigheter står stiftelsen väl rustad för att fortsätta driva viktiga förändringar i samhället.

Vi behöver se till att forskningen omsätts i praktiken, och att det satsar mer på främjande och förebyggande insatser med stöd till både barn och föräldrar. Vårt arbete för utsatta barn finansieras helt av avkastning

från kapital och fastigheter, utdelning från bolag samt ansökningar om projektmedel eller regeringsmedel vilket betyder att vi kan göra mer om ekonomin tillåter.

Anders: Allmänna Barnhuset ska vara en plats som samlar en mix av idéer och människor. Det ska vara självklart för fler att vända sig hit i frågor och stöd om barnets rättigheter – både beslutsfattare och verksamheter.

Anne Marie: Från 1600-talets barnhus till dagens påverkansarbete – Allmänna Barnhuset har en lång historia av att driva verksamhet med fokus på barn såsom barnhem och barnsjukvård. Att stödet till utsatta barn har förbättrats är viktigt men det finns mycket kvar att göra för att alla barn ska få en god uppväxt fri från våld och otrygghet.

I december 2025 har jag varit 20 år i styrelsen på Stiftelsen Allmänna Barnhuset. I januari 2014 efterträdde jag Ingela Thalén som ordförande. Under dessa år har det skett en positiv utveckling i hur samhället ser på barn och barns rättigheter. Att Barnkonventionen blev lag var ett viktigt steg på vägen men i vårt arbete ser vi fortfarande stora skillnader beroende på var man bor i Sverige.

Nya lagstiftningar har tillkommit som stärker barns rättigheter och barnen bästa. Samtidigt vittnar barn och unga om risker att dras in i gängkriminalitet, brister i skolan och på BUP. Målet för samhället måste vara att alla barn och deras föräldrar får den hjälp de behöver. Att låta barnen bli mer delaktiga och komma till tals är ett första steg på vägen, avslutar Anne Marie.

”Vuxna borde börja lyssna mer”

Så lyder Floras, 10 år, budskap som hon tydligt lyfter i designen som hon skapade för Stora Priset 2024. Hon blev inspirerad under ett besök på Allmänna Barnhusets kontor och ritade den teckning som idag pryder priset. När hon berättar om sin idé är det tydligt att vuxna kan bli bättre på att ta vara på barns röster.

- Vuxna borde börja lyssna mer. Vissa vuxna kanske inte riktigt vågar lyssna på barn, då behöver de bli modigare, säger Flora.

Hon poängterar att de vuxna som har mer makt och därmed har större möjlighet att förändra borde ta vara på barns åsikter. Men hon tycker att barns perspektiv ofta glöms bort, trots att de kan sitta på lösningen.

- Om man har ett problem och ingen kan lösa det, så har man aldrig frågat ett barn, säger Flora. Fast barnet kanske har svaret eller har något bra att komma med.

Då har man aldrig tänkt tanken på att fråga ett barn. Barn har alltid varit nyfikna, men de har aldrig riktigt fått höras.

Men att ha någon som lyssnar är även viktigt för det enskilda barnet. Flora lyfter att alla barn borde ha en vuxen att kunna vända sig till.

- En vuxen som man vet lyssnar för att den bryr sig – inte för att den behöver det utan för att den vill.

Stora Priset 2024

Stiftelsen Allmänna Barnhuset
Design: Flora 9 år

Stora Priset 2024 – två organisationer med fokus på barnets perspektiv som anhörig

Stora Priset för 2024 tilldelades Ersta Vändpunkten och Randiga Huset. Två organisationer som på olika sätt arbetar för att stärka barnets perspektiv när de är anhöriga.

Allmänna Barnhusets Stora pris instiftades 1987 och delas varje år ut av styrelsens ordförande till den eller de som genom betydande insatser främjat barn i utsatta situationer. 2024 delades priset ut på Barnrättsdagarna och pristagarna var två fantastiska organisationer som på olika sätt arbetar för att stärka barn när de är anhöriga.

Prisutdelningen 2024 skedde under Barnrättsdagarna på Karlstad CCC och delades ut av Allmänna Barnhusets ordförande Anne Marie Brodén. Man fick blommor, ett diplom av Flora samt en summa pengar som riktas till de båda organisationernas verksamhet.

ERSTA VÄNDPUNKTEN har sedan starten 1986 kontinuerligt utvecklat sin verksamhet och erbjuder i dag en rad olika insatser för barn som har eller har haft någon i sin närhet som är beroende av alkohol eller droger.

– Många får under sin barndom inte den trygghet och omvårdnad de behöver och har rätt till och får bära mycket på sina axlar. Ersta Vändpunkten har stått som en fristad för dessa barn och unga, där de erbjuds stöd och hjälp, säger Anne Marie Brodén, ordförande för Stiftelsen Allmänna Barnhuset.

Ersta Vändpunkten är också en av få verksamheter i landet som erbjuder hjälp

till yngre barn, 4–6 år. En central del i deras arbete är att barnen som är med ska få veta att de inte är ensamma om sina upplevelser, att de är på en plats där de kan finna gemenskap, stöd och hopp.

– Det finns många mottagningar för de som har ett beroende i Stockholm, men inte så många för de som är anhöriga, säger Oskar Palmbäck, konsulent på Ersta Vändpunkten. Så det är en väldigt viktig verksamhet och det är en jämn ström, det har varit ett hårt tryck ända sedan vi öppnade.

“De har inte bara skapat en plats där barn och ungdomar kan dela sina upplevelser och känslor utan även där de kan hitta tröst, stöd och vägledning för att bygga en ljusare framtid.”

Årets andra pristagare, RANDIGA HUSET, grundades 2011 av Monica Nanni vars egna erfarenheter av sorg och samhällets brist på stöd var startskottet för organisationen.

– Randiga Husets insatser har varit livsavgörande för många barn och unga som kämpar med smärtan efter att ha förlorat en förälder, något av det svåraste som kan drabba ett barn. När få andra stödinsatser fanns såg de behovet och erbjuder nu en plats för

gemenskap, tröst, stöd och hopp, för barnet och hela familjen, säger Anne Marie Brodén.

Ibland lyfts argumentet att dödsfall i familjen är en privat angelägenhet som samhället inte har med att göra. Randiga Huset är en inspirationskälla och en förebild för oss alla att våga sticka ut och erbjuda stödet i de svåraste av stunder. En sann symbol för hopp och förändring.

– Det här är ofta en osynlig grupp som behöver få synas mer, säger Carolina Skarborg, samtalsterapeut på Randiga Huset. De blir ofta ensamma i sin sorg och det blir väldigt tyst kring barnet. Så det här är en viktig grupp att uppmärksamma.

“Med stort engagemang och medkänsla har de skapat en trygg plats för barn och ungdomar som brottas med den ofattbara smärtan av att ha förlorat en förälder.”

Barnrättsdagarna 2024

- En mötesplats för barnets rättigheter i praktiken

Barnrättsdagarna har under åren vuxit till att bli Sveriges främsta forum för frågor om barnkonventionens praktiska tillämpning. År 2024 samlades närmare 1300 deltagare i Karlstad för två dagar fyllda av kunskap, erfarenhetsutbyte och gemensamt engagemang.

– Barnrättsdagarna är en enastående mötesplats för alla som arbetar med barn eller vill fördjupa sin kunskap om barnkonventionen. Det är glädjande att vi har blivit den självklara platsen för barnrättsfrågor, säger Susanne Björk, som projektlett evenemanget i över ett decennium.

Temat för 2024 var "Barns rättigheter när föräldrar har svårigheter", ett område där behovet av kunskap och samverkan är stort. Programmet bestod av över 70 seminarier och föreläsningar med både aktuell forskning och konkreta exempel.

– Vi vill skapa en bredd i innehållet och bjuder in allt från politiker och forskare till civilsamhällets aktörer. Mångfalden av perspektiv är det som gör Barnrättsdagarna så värdefulla, säger Susanne.

Evenemanget arrangeras i nära samarbete med Karlstad CCC, något som visat sig vara en lyckad kombination.

– Konferensanläggningen är ljus och modern, och läget vid Klarälven uppskattas mycket av deltagarna. Det bidrar verkligen till helhetsupplevelsen.

Avslutningsvis lyfter Susanne fram vikten av att mötas fysiskt:

– Barnrättsdagarna är lite av ett nav inom barnrättsfrågor. Är man intresserad av området, då ska man vara där.

Från barnhus till barnrättsarbete och forskning – 400 år av förändring

Stockholm, 1633: Ett barnhus öppnar för att ta hand om stadens föräldralösa och fattiga barn. Men var det för barnens skull – eller samhällets? I en ny bok skildras Allmänna Barnhusets 400-åriga historia och hursynen på utsatta barn har förändrats över tid.

Forskarna Johanna Sköld och Malin Arvidsson vid Linköpings universitet är redaktörer för antologin *För barnens bästa eller samhällets nytta?* som ges ut av Stockholmia förlag våren 2025.

– När Barnhuset grundades var det främst för att lösa ett akut samhällsproblem – man ville minska antalet föräldralösa och tiggande barn på Stockholms gator. Här fick barn mat och tak över huvudet, samtidigt som de sattes i arbete för att ”göra rätt för sig”, berättar Johanna.

Den här dubbla rollen – att både ge barn en trygg uppväxt och fostra dem in i samhället, löper som en röd tråd genom barnhusets historia. I 12 kapitel ger 12 författare från olika discipliner en bred bild av hur Allmänna Barnhusets uppdrag förändrats från 1600-talet fram till idag, och hur det speglar samhällets syn på barn och välfärd.

– Att läsa boken är som att kika in i ett nyckelhål till svensk socialhistoria. Den bygger på mer än 300 hyllmeter arkivmaterial från Stockholms stadsarkiv, tillsammans med unika foton och underlag från Allmänna Barnhusets egna samlingar, säger Johanna.

Från barnhem till kunskapscentrum

På 1970-talet var verksamheten nära att läggas ner, och frågan om stiftelsens framtid avgjordes genom lottdragning i riksdagen.

– Det är enda gången Allmänna Barnhusets existens verkligen har ifrågasatts. Kritiker ville att resurserna skulle gå till statlig barnavård, medan förespråkare såg värdet i att stiftelsen fortsatte sprida kunskap, säger Malin.

Nya upptäckter leder till fortsatt utveckling

Författarna har inte enbart sammanställt tidigare forskning, utan även gjort nya upptäckter genom att gräva i arkiven. En av de mest överraskande rör Allmänna Barnhusets finansiering.

– Ofta nämns donationer som barnhusets huvudsakliga inkomstkälla. Men genom ny grundforskning upptäckte vi att en stor del av ekonomin har byggts på inlösningsavgifter – summor som föräldrar betalade för att få lämna sina barn till barnhuset, säger Johanna.

Ekonomin var inte den enda oväntade insikten. I arkiven fann forskarna också foton och detaljerade beskrivningar av barnhuset systematiskt organiserade fosterhemsplaceringar över hela landet. Under 1800- och tidigt 1900-tal transporterades barn med särskilda järnvägsvagnar, ibland hela vägen från Stockholm till Luleå.

FAKTARUTA

Boken *FÖR BARNENS BÄSTA ELLER SAMHÄLLET'S NYTTA?* är ett samarbete mellan Stiftelsen Allmänna Barnhuset och Tema Barn vid Linköpings universitet, och ges ut av Stockholmia förlag.

REDAKTÖRER:

JOHANNA SKÖLD, professor i historia, Linköpings universitet
MALIN ARVIDSSON, forskare i socialt arbete, Linköpings universitet

ÖVRIGA FÖRFATTARE:

MARTIN GUSTAVSSON, ekonomhistoriker	MATS HAYEN, historiker
LISA ÖBERG, historiker	ANNE MARIE BRODÉN, ordförande Stiftelsen Allmänna Barnhuset f.d. riksdagsledamot
BENGT SANDIN, barndomshistoriker	MARIE SALLNÄS, professor i socialt arbete f.d. styrelseledamot
JOEL LÖW, barndomshistoriker	LARS SVEDBERG, professor i socialt arbete f.d. styrelseledamot
KARIN ZETTERQVIST NELSON, professor i barn- och ungdomsvetenskap	CECILIA SJÖLANDER, f.d. generalsekreterare Stiftelsen Allmänna Barnhuset
TOMMY LUNDSTRÖM, professor i socialt arbete	
REBECCA ANDERSEN, historiker	

En historisk djupdykning
om barnhusets 400-åriga
historia på 374 sidor och
1252 gram

– Det visar hur man på nästan industriellt vis hantlade omhändertagandet av barn. Det är en viktig påminnelse om att systemet kring utsatta barn alltid har formats av samhällets syn på vad som är 'det bästa' för barnet, säger Malin.

Sådana upptäckter ger inte bara en djupare förståelse av historien – de ger också viktiga perspektiv på dagens barnavård. Författarna hoppas att boken ska nå en bred publik – från socionomer och studenter till släktforskare och historieintresserad.

Genom att följa stiftelsens utveckling får man en bred bild av hur samhällets syn på barn, fattigdom och välfärd har förändrats över tid. Det kan hjälpa oss att fortsätta ställa relevanta frågor kring barnets bästa, och förstå hur vi kan skapa trygga lösningar för barn i utsatta situationer, säger Malin.

Genom åren har verksamheten anpassat sig i takt med samhällsutvecklingen och nya idéer om vad som är bäst för barn

- På 1700-talet började man placera barn i fosterfamiljer runt om i landet, i stället för att låta dem växa upp på barnhuset.
- Under 1800-talet anställdes ammor för att ta hand nyfödda, och senare fick de även ta med sig sina egna barn.
- På 1900-talet ombildades verksamheten till en stiftelse med fokus på att stötta barn på andra sätt än genom institutionsvård.
- Sedan 1950-talet är Allmänna Barnhuset en viktig aktör inom forskning, metodutveckling och kunskap om och för utsatta barn och unga.

Första barnen tas
in på barnhuset i
Stockholm

1639

Barnhuset börjar ta emot
spädbarn, och utackorderar
barn till fosterhem

1785

Ammor får ta med
sig egna barn

1830

Föräldrars försörjningsansvar för
sina barn betonas och ett arbete
för att reformera barnhusets
verksamhet startar

1957

Inga barn kvar i
barnhusets omsorg

1924

Allmänna Barnhuset
hotas av nedläggning
men räddas i sista stund

1976

Barnrättsdagarna
genomförs för första
gången

2010

Om Allmänna Barnhuset idag

Stiftelsen Allmänna Barnhuset är en statlig stiftelse med uppdrag att stödja metod- och kunskapsutveckling i syfte att stärka barn och ungdomar i socialt utsatta situationer. Vårt arbete utgår från vårt reglemente samt FN:s konvention om barnets rättigheter Barnkonventionen. Fokus är på att öka kompetensen hos de professionella som möter barn, genom att utveckla och sprida kunskap från forskning och praktik. Allmänna Barnhuset ger bland annat anslag till barn- och ungdomsforskning, driver egna utvecklingsprojekt, anordnar utbildningar, konferenser och seminarier samt ger ut rapporter och böcker i aktuella frågor.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset har under 2024 satsat på att nå fler barn och unga genom filmer och samtal. Året har även präglats av nya uppdrag, projektmedel och ansökningar som beviljats. Även Stiftelsens två helägda bolag, Sättra Bruk AB och Allmänna Barnhuset i Stockholm AB har utvecklats positivt med en avkastning till verksamheten på Allmänna Barnhuset. Styrelsen för Stiftelsen Allmänna Barnhuset har investerat i fastigheter och skog som en långsiktig placering av kapital på 30 och 40 talet i samband med förändrad verksamhet vilket är en viktig del av vår avkastning som finansierar Stiftelsen Allmänna Barnhusets verksamhet.

Styrelse Stiftelsen Allmänna Barnhuset

Stiftelsen Allmänna Barnhuset leds av en styrelse med en ordförande och sex ledamöter, varav tre är forskare och fyra är politiker. Ordföranden och ledamöterna utses av regeringen var fjärde år med möjlighet till förlängning.

Styrelsen har under året haft 10 styrelsemöten med fokus på förändring och förnyelse samt genomlysning av kostnader och internkontroll. Styrelsen delade ut Stora priset på Barnrättsdagarna i Karlstad 2024 som slog alla rekord med 1400 deltagare på plats.

Anne Marie Brodén, ordförande

Ordförande from 2014. Riksdagsledamot (M) 2002 - 2014 Halland

Ulrika Heie, ledamot

Riksdagsledamot (C) Västra Götalands län

Fredrik Lundh Sammeli, ledamot

Riksdagsledamot (S) Norrbottens län

Per Inge Lidén, ledamot

Kommunpolitiker (MP) Karlstad

Boel Andersson Gäre, ledamot

Professor Jönköping Academy

Eva-Lotta Nilsson, ledamot

Universitetslektor Malmö universitet

Stefan Wiklund, ledamot

Professor och prefekt Stockholms universitet

Cecilia Sjölander

Generalsekreterare t om 4 oktober 2024

Anders Karlbom, tf chef

Tf chef from oktober 2024, efterträdde Cecilia Sjölander

Utbildningsbolaget Allmänna Barnhuset i Stockholm AB

Allmänna Barnhuset i Stockholm AB bedriver utbildning, konferenser och rapportförsäljning. Bolaget har uppdrag att genomföra utbildningar med stöd av Allmänna Barnhusets verksamhetsplan. Man ansvarar för Barnrättsdagarna och Barnrättstorget samt deltagande i mässor som utställare av Allmänna Barnhusets utbildningsmaterial. Bolaget styrs genom ägardirektiv som beslutats av stiftelsens styrelse och styrelsen utses av ägaren.

Styrelse Allmänna Barnhuset i Stockholm AB - utbildningsbolaget

Anne Marie Brodén, ordförande
Ordförande from 2015

Per-Inge Lidén, ledamot
Kommunpolitiker

Anne Marie Svensson, ledamot
Styrelseledamot i Marie Cederschiölds högskola

Anders Karlbom, VD
VD from maj 2024, efterträdde Cecilia Sjölander

Boel Andersson Gäre, ledamot
Professor Jönköping Academy

Sätra Bruk AB

Sätra Bruk AB är en långsiktig investering som syftar till att erbjuda utbildningsplats för Allmänna Barnhuset och bedriva konferensverksamhet och vara centrum för Allmänna Barnhusets Barnrättscenter och vara bas för utbildningsbolagets olika utbildningar. Bolaget ska även ge avkastning till Stiftelsen Allmänna Barnhusets verksamhet.

Sätra Bruk AB bedriver även skogsbruk, jordbruk, kraftproduktion vid tre mindre kraftverk, förvaltning av värdepapper samt fastighetsförvaltning. Sätra Bruk ligger i Västra Götaland. Bolaget styrs genom ägardirektiv som beslutats av stiftelsens styrelse och styrelsen utses av ägaren.

Styrelse Sätra Bruk AB

Anne Marie Brodén, ordförande
Ordförande from 2014

Per Inge Lidén, ledamot
Kommunpolitiker (MP) Karlstad

Anne Marie Svensson, ledamot
Styrelseledamot i Marie Cederschiölds högskola

Jonas Rosman, suppleant
VD Länsförsäkringar Skaraborg

Ulrika Heie, ledamot
Riksdagsledamot (C) Västra Götalands län

Martina Lindblom Alanko, VD
VD from juli 2024, efterträdde Cecilia Sjölander.

Jarl Karlsson, ledamot
VD Visit Karlsborg AB

Allmänna Barnhusets verksamhet i siffror

Utgångspunkten i styrelsens ekonomiförvaltning är Allmänna Barnhusets långsiktiga fortlevnad och tryggheten av Allmänna Barnhusets möjlighet att uppfylla sitt uppdrag i enlighet med reglemente och styrelsens beslut. Allmänna Barnhusets verksamhet för att ge stöd till utsatta barn och genomföra Barnkonventionen i praktiken bekostas till största del av avkastning på egen förmögenhet, fastighetsintäkter och avkastning från ägda bolag. Även externa medel beviljade för specifika projektuppdrag och regeringsmedel har tillkommit sedan 2015.

Nya insatser för att bredda finansieringsbasen samt öka andelen beviljade externa medel har skett under 2024. En fortsatt översyn av bästa möjliga direktavkastning för finansiering av Allmänna Barnhusets verksamhet har påbörjats rörande placeringar och ägda fastigheter samt donationer. Under 2024 tog styrelsen beslut om ett nytt affärssystem, för nya uppföljningsrutiner och möjligheter till nyckeltal, implementeras för att höja kvaliteten på rapportering.

Allmänna Barnhuset har under flera år arbetat aktivt med att förbättra standarden på ägda fastigheter samt tillse att placeringar av medel ger bästa avkastning men med låg risk. De lån som tagit för renoveringar av fastigheterna har amorterats av varje år vilket innebär att lånen är under 25% av fastigheternas totala värde. Även placerade medel har gett god direktavkastning.

Allmänna Barnhusets främsta tillgång är dess engagerade och sakkunniga personal. Stiftelsen bedriver främst utvecklings- spridnings och forskningsverksamhet genom sin personal, vilket innebär att kostnadsbasen främst består lönerelaterade kostnader. Övriga kostnadsposter är omkostnader för att utföra Stiftelsens viktiga uppdrag för utsatta barn.

Allmänna Barnhusets bolag visar ett gott resultat för 2024 med en god utveckling och hög soliditet i båda bolagen vars styrelser har fungerande affärsplaner och god kontroll.

Sätra Bruk AB

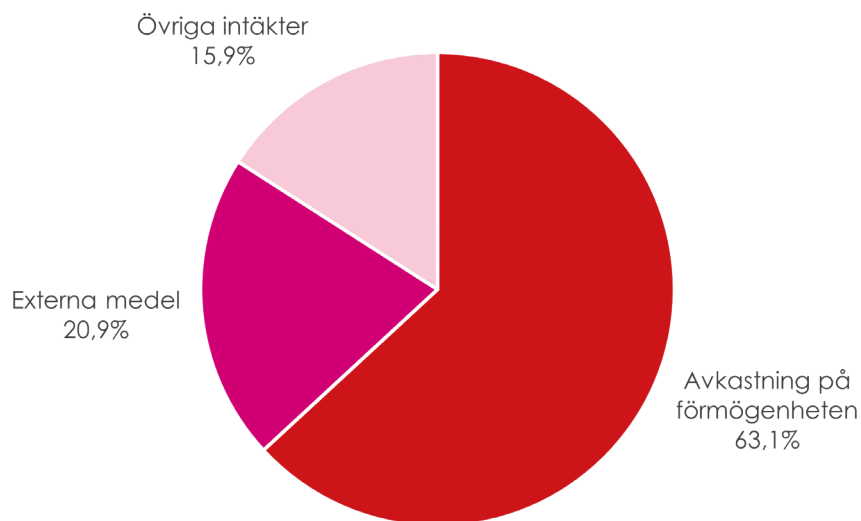
Bolaget har en omsättning på 22 236 tkr år 2024 och ett resultat på 4 033 tkr. Skogsverksamheten står för ca 80 % och kraftverken för ca 10 % av bolagets totala intäkter. Fastighetsbeståndet i bolaget är betydande och under året har fastigheterna i Sätra Bruk genomgått omfattande underhållsarbeten och renoveringar. Under året har en ny marknadsstrategi tagit form för att utveckla Gäst och konferensverksamheten framåt.

Allmänna Barnhuset i Stockholm AB

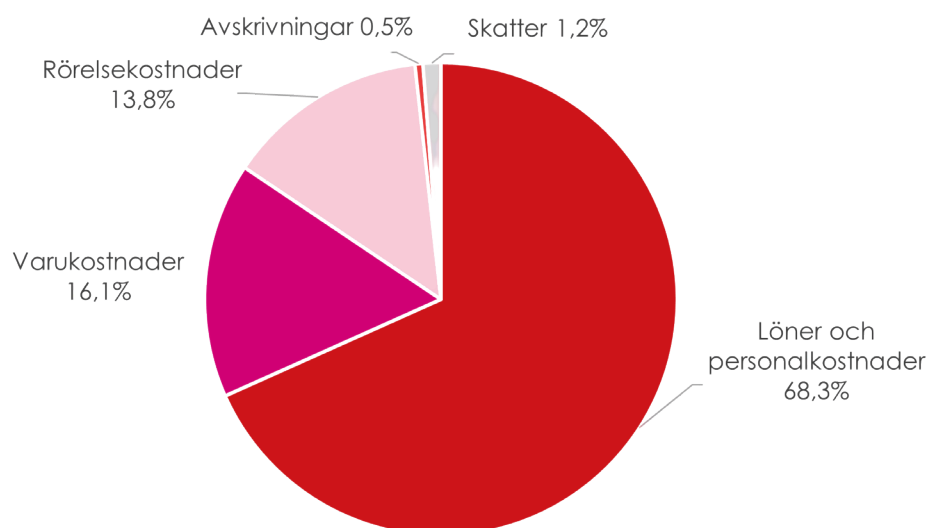
Bolaget har en omsättning på 11 383 tkr år 2024. Bolagets största enskilda aktivitet är arrangerandet av Barnrättsdagarna som står för ca 40 % av intäkterna. Därtill genererar utbildningar och läsfrämjande insatser såsom Letterbox cirka 50 % av intäkterna. Försäljning av publikationer genererar en smärre intäkt.

Stiftelsen Allmänna Barnhusets intäkter och kostnader

Intäkter 2024

Kostnader 2024

Stiftelsen Allmänna Barnhusets verksamhet

Stiftelsen Allmänna Barnhuset arbetar för att alla barn ska få en bra uppväxt. För att nå det målet behövs konkreta insatser för att göra barnkonventionen verklig på alla nivåer i samhället.

Allmänna Barnhuset ser att det finns kunskapsluckor att fylla där vårt arbete med att satsningar på att utveckla, utvärdera, förankra och sprida metoder med hög kvalitet inom barnrättsområdet kan bidra till en positiv förändring. Ett nära samarbete med olika verksamheter som möter barn i sina verksamheter såsom förskolor, skolor och socialtjänst samt andra barnrättsorganisationer, regioner och kommuner och myndigheter är också avgörande för att skapa förändring.

Barnkonventionen är grunden för Allmänna Barnhusets arbete i alla delar. Med fokus på specifika målområden är Allmänna Barnhuset en nationell aktör som stärker dialogen mellan forskning och praktik. Målet är att hjälpa barn och unga i utsatta situationer i Sverige.

Detta görs bland annat genom att:

- Stödja forskning och utveckling av nya arbetssätt
- Öka kunskapen hos yrkesgrupper som möter barn
- Samtala med barn och unga
- Påverka beslutsfattare att prioritera barns rättigheter

Allmänna Barnhuset sätter fokus på viktiga områden att utveckla, utvärderar sitt arbete och anpassa sig efter samhällets behov. Barns delaktighet är ett viktigt led i att identifiera viktiga områden så väl som i utvärderingen av Allmänna Barnhusets arbete. Samtidigt är det viktigt att hålla fast vid långsiktiga mål för att förbättra situationen för alla barn och unga i Sverige.

Verksamhetsområden

Allmänna Barnhusets verksamhet består av fem olika verksamhetsområden.

- Forskning
- Temaområden
- Utbildningsinsatser
- Kommunikation
- Mötesplatser
- Förvaltning & Ekonomi

Inom ramen för dessa har styrelsen pekat ut fem prioriterade temaområden:

- Barn i samhällsvård
- Barn som anhöriga
- Separationer och vårdnadstvister
- Våld och sexuella övergrepp
- Förebyggande och främjande insatser

Samarbeten

Under 2024 har Stiftelsen Allmänna Barnhuset fortsatt att utveckla och stärka sitt samarbete med en rad aktörer för att främja barns rättigheter och sprida kunskap baserad på forskning och beprövad erfarenhet. Samarbetet med Linköpings universitet fördjupades genom det gemensamma forskningsprojektet om Allmänna Barnhusets 400-åriga historia, vilket resulterade i boken *För barnens bästa eller samhällets nytta?*.

Stiftelsen har också stärkt sin samverkan med centrala myndigheter såsom Barnombudsmanen, Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), bland annat genom rundabordssamtal och utvecklingsarbete kopplat till barns rättigheter och samhällsstöd. Ett nära samarbete med Utbildningsdepartementet och Socialdepartementet har varit avgörande i arbetet med att sprida modellerna Skolfam och Förfam för att förbättra skolgången för barn i samhällsvård.

Under året har vi dessutom samarbetat med civilsamhällesorganisationer såsom Ing-Marie Wieselgren-stiftelsen, Barnsäkert, Erikastiftel-

sen, Childhood och Fryshuset. Vidare har vi fördjupat samarbeten med CSA, Bång, Ecpat samt Barnhus i Dalarna och flera andra lokala barnhusverksamheter.

Inom projektet BRA-samtal för yngre barn och barn i sociala insatsgrupper (SIG) har vi samarbetat med Karolinska Institutet och flera kommunala verksamheter, bland annat i Stockholm, för att utveckla och sprida metoder för att stärka barns delaktighet och rätt till information och stöd.

Som en del av vårt långsiktiga arbete för att lyfta barns röster och perspektiv, tilldelades 2024 års Stora Pris till organisationerna Ersta Vändpunkten och Randiga Huset, vilka båda gör ovärderliga insatser för barn som är anhöriga till föräldrar med beroendeproblematik respektive barn som förlorat en förälder.

Genom dessa och många fler samarbeten har Allmänna Barnhuset fortsatt sitt arbete för att säkerställa att barns rättigheter får genomslag i praktiken.

Skolfamkonferensen är en årlig konferens där yrkesverksamma som möter barn i samhällsvård samlas för att ta del av ny forskning, metoder och erfarenheter. 2024 var konferensen fullsatt och temat fokuserade på relationernas betydelse för barns psykiska hälsa och skolgång. Den arrangerades i samarbete med Skolfams region syd. Moderatorer på konferensen var två ungdomar från organisationen Knas Hemma och bland talarna återfanns bl.a regeringens nationella samordnare Thomas Ardenfors.

Regeringsmedel möjliggör satsningar för att erbjuda Skolfam och Förfam till fler barn och unga

Trots goda resultat är det fortfarande alltför få kommuner som använder Skolfam – en modell som ger barn i familjehem bättre förutsättningar att lyckas i skolan. För att fler barn ska kunna ta del av Skolfam och Förfam har regeringen beviljat Allmänna Barnhuset totalt nio miljoner kronor för perioden hösten 2024 tom 2026. Startskottet för satsningen blev ett rundabordssamtal som samlade beslutsfattare och verksamheter kring frågan: Hur kan fler barn i samhällsvård få rätt stöd i tid?

Årets sista månad samlade Allmänna Barnhuset representanter från bland annat Barnombudsmannen, Utbildningsdepartementet, Socialdepartementet, Skolverket, SKR, Socialstyrelsen samt lokala Skolfam- och Förfamteam till ett rundabordssamtal. Syftet var att stärka samverkan kring barn i familjehem och hitta nya vägar att sprida Skolfam och Förfam till fler kommuner.

– Forskning visar att risken för utanförskap halveras för barn som går ut nian med gymnasiebehörighet. Våra årliga uppföljningar visar att Skolfam gör skillnad. Ändå är det bara 20 av landets 290 kommuner som använder modellen i dag, säger Agneta Ingvarsson, samordnare för Skolfam och Förfam vid Allmänna Barnhuset.

Under samtalet kom flera konkreta förslag upp, bland annat att se över möjligheten för mindre kommuner att dela på ett Skolfam-team, att visa hur Skolfam och Skolverkets stödmodell SAMS kompletterar varandra och att sprida resultatet av pilotprojektet Förfam.

– Vi förstod att de lätt kunde uppfattas som konkurrerande, men det ena är ett systematiskt arbetssätt och det andra ett administrativt stöd. Nu tittar vi tillsammans med Skolverket på hur vi bäst nå ut till landets kommuner med hur SAMS och Skolfam kompletterar och stärker varandra, säger Agneta.

”Ju tidigare ett barn får rätt stöd, desto större är chansen att skolstarten blir trygg och att barnet känner tilltro till sin egen förmåga genom hela skolgången”

BARNKONVENTIONEN

Artikel 28
Varje barn har rätt till utbildning

Artikel 29
Skolan ska hjälpa barnet att utvecklas och lära barnet om mänskliga rättigheter.

Förfam – tidiga insatser för en trygg skolstart

Förfam bygger vidare på erfarenheterna från Skolfam, och riktar sig till barn i förskoleåldern. Fokus ligger på skolfrämjande och språkförberedande stöd, med målet att ge barnet en trygg skolstart och stärkt självkänsla. Arbetssättet har testats i ett pilotprojekt tillsammans med flera kommuner. Nästa steg är att ta fram en särskild manual för Förfam i nära samarbete med forskare och kommuner.

– Jag tror mycket på Förfam. Ju tidigare ett barn får rätt stöd, desto större är chansen att skolstarten blir trygg och att barnet känner tilltro till sin egen förmåga genom hela skolgången, säger Agneta.

Spridning på bred front

Förfam bygger vidare på erfarenheterna från Skolfam, och riktar sig till barn i förskoleåldern. Fokus ligger på skolfrämjande och språkförberedande stöd, med målet att ge barnet en trygg skolstart och stärkt självkänsla. Arbetssättet har testats i ett pilotprojekt tillsammans med flera kommuner. Nästa steg är att ta fram en särskild manual för Förfam i nära samarbete med forskare och kommuner.

“Skolfam hjälpte skolan att förstå mig”

Ett av årets webinarier gästades av Mattias Holmgren, som själv vuxit upp i familjehem och har personlig erfarenhet av Skolfam. Han hoppas att fler barn ska få samma möjlighet som han har haft:

– Placerade barn har ofta inte samma förutsättningar som andra barn, och passar kanske inte alltid in i läroplanens ramar. Därför är det viktigt att tänka utanför boxen – som Skolfam gör när de också väger in kognitiv förmåga och inte bara titlar på provresultat.

Han beskrev också hur Skolfamteamet blev en bro mellan skola och socialtjänst:

– Genom Skolfam kunde socialtjänsten förmedla mina behov till skolan, på skolans språk.

VARFÖR SKOLFAM?

Skolfam kartlägger barnets styrkor och behov genom pedagogiska och psykologiska tester. Med en individuellt anpassad plan, och insatser både i skolan och familjehemmet skapas en stabil grund för barnets lärande och utveckling.

Barnet är delaktigt genom hela processen och har möjlighet att påverka sin plan, vilket stärker både engagemang och motivation. Utvärderingar visar att barn som deltar i Skolfam ofta får bättre skolresultat och stärkt självkänsla.

- Ett verktyg för skolan att leva upp till det kompensatoriska uppdraget
- Stärker efterlevnaden av barnkonventionen
- En viktig komponent i arbetet med tidiga förebyggande insatser och för att förhindra kriminalitet
- Ett samverkansnav med positiva effekter på fler områden i det lokala arbetet

Gävle och Nacka – två kommuner som arbetar med Skolfam, men på lite olika sätt

I över 10 år har Gävle och Nacka satsat på Skolfam för att ge familjehemsplacerade barn bättre förutsättningar i skolan. Specialpedagogerna Kristina Malmberg och Karin Eriksson delar med sig av sina erfarenheter och insikter från arbetet i sina respektive kommuner.

Alla Skolfamteam består av en specialpedagog, en psykolog, en familjehemssekreterare och en barnsekreterare som följer barnet genom grundskolan. Organisationen varierar – vissa kommuner har flera team, andra ett. En del placerar arbetet under elevhälsan, andra under socialtjänsten. Så länge modellen följer Skolfams manual och arbetssätt är varje kommun fri att anpassa upplägget efter sina behov.

Vad gör Skolfam unikt?

KRISTINA MALMBORG, NACKA: Den tydliga manualen och de standardiserade testerna ger trygghet. Alla i teamet vet vad de ska göra och samarbetet mellan skolan och socialtjänsten är en styrka. Vi märker också att vårdnadshavare kan tycka att det är enklare att prata med oss än med socialtjänsten, vilket stärker samarbetet kring barnet ytterligare.

KARIN ERIKSSON, GÄVLE: Att man bildar team kring barnen utifrån olika professioner. Vi får in fler perspektiv på barnet. Kartläggningen är viktig, men det viktigaste är samverkan – mellan oss i teamet, skolan och familjehemmet och ibland även med andra aktörer.

Hur följer ni upp arbetet tillsammans med barnet?

KRISTINA: Vi utgår från barnets styrkor och lyfter det positiva först – så att barnet känner ”Wow! Jag är ju bra på det här!”

KARIN: Inför alla uppföljningsmöten i skolan skickar vi ett formulär där barnet får svara på frågor om bland annat trygghet, kompisar, klassrumsmiljön och vilka ämnen som känns lätta eller svåra. Om barnet vill är det med på mötet.

Ge exempel på insatser Skolfam erbjuder i din kommun

KARIN: Kartläggningen med både kunskapsmässiga och psykologiska tester hjälper oss att förstå om eventuella svårigheter beror på kunskapsluckor eller om barnet har outnyttjade kognitiva resurser. De här barnen bär ofta på jobbiga erfarenheter, och vi kan ge både familjehemmet och skolpersonalen kunskap om traumamedveten omsorg. Ett barn med koncentrationssvårigheter som har varit placerad över tid och är på en trygg plats både i skolan och hemma kan behöva en remiss till BUP. Vi kan också erbjuda veckoscheman, bildstöd, eller handledning till familjehemmet.

KRISTINA: Ibland handlar det om något så enkelt som att familjehemmet behöver ett intyg från oss för att få tillgång till skolplattformen. Andra gånger om att hjälpa barnet att få kompisar – då kan skolan jobba mer aktivt med gruppssammansättningen och familjehemmet kan bjuda hem en klasskompis eller hjälpa barnet att hitta en fritidsaktivitet. Om testresultatet visar fonologiska svårigheter kan vi remittera till logoped.

De här barnen bär ofta på jobbiga erfarenheter, och vi kan ge både familjehemmet och skolpersonalen kunskap om traumamedveten omsorg.

Framåt för Skolfam – fokus 2025

Under januari 2025 har Emma Fagerstrand anställts som utvecklingsledare med ansvar för vidareutveckling av bl.a. Skolfam och Förfam. Emma lyfter behovet av att fler barn i familjehem får tillgång till det stöd Skolfam erbjuder. Det innebär ett aktivt arbete för att fler kommuner ska fatta beslut om att starta verksamheten.

Under 2025 fokuseras på fyra strategiska områden:

- Integrera Skolfam i det brottsförebyggande arbetet, i linje med intentionerna i den nya socialtjänstlagen.
- Förenkla och tydliggöra vägen till att starta Skolfam, så att fler kommuner ser möjligheterna och känner sig trygga i processen.
- Skapa förutsättningar för små kommuner att delta, genom nätverkslösningar och mellankommunal samverkan.
- Synliggöra Skolfams positiva effekter – för barnen själva, för familjehemmen, för kommunerna och för samhället i stort.

Resultat av forskning på Skolfam

- ☑ Att gå ut grundskolan med godkända betyg är en av de viktigaste förutsättningarna för att förhindra utanförskap. Rapporten "I föräldrars ställe – om förutsättningar och insatser för barn och unga i samhällsvård" skriven av Rikard Tordön, utvärderar och visar att Skolfam fungerar för familjehemsplacerade barn. Skolfam har en mätbar effekt redan efter två på intelligens, läs- och skrivfärdigheter och matematik.

Finns det några utmaningar kring Skolfam?

KARIN: Ibland möts vi av; "Men det funkar ju bra i skolan för det här barnet, varför behövs stöd?" Då beskriver vi – med stöd av forskningen, varför Skolfam är viktigt och varför det är något vi i Gävle vill ge till alla placerade barn. De flesta hoppar på tåget och förstår vikten av långsiktighet.

KRISTINA: Ibland kan det ta tid innan vi får i gång en fungerande samverkan med skolan, särskilt om de aldrig arbetat med Skolfam tidigare. Rektorer vill ofta värna om lärarnas tid, och kan känna tidspress att få in Skolfam parallellt med utvecklingssamtal, åtgärdsprogram och annat. Men när förstår att det alltid är vi som bjuder in till möten och håller i dokumentationen brukar det lossna.

Varför bör fler kommuner erbjuda Skolfam?

KARIN: Även om det ekonomiska läget är tufft just nu, tror jag att det är viktigt att se de långsiktiga vinsterna. Att ge barnet en trygg och bra skolgång gör att de kommer kunna stå på egna ben när de blir äldre. Det är en vinst för samhället i längden. Är kommunen liten kanske man kan gå ihop om ett Skolfamteam tillsammans med andra?

KRISTINA: Skolfam ger bevisat bra resultat för barnen. Allmänna Barnhuset ger kontinuerligt

stöd och fortbildning med aktuell kunskap och forskning. Vi har till exempel professionsmöten där vi diskuterar högt och lågt, och regiondagar när vi samlas kring ett visst tema.

KARIN: Framgång i Skolfam handlar inte alltid om fullständiga betyg. Det viktiga är att barnet känner sig rustat för framtiden och har en tro på sin egen förmåga." Det kommer att gå bra för mig, även om jag inte kan matematik!"

Forskning visar att risken att hamna i utanförskap som vuxen halveras för barn som går ut nian med gymnasiebehörighet. Trots det är det bara 20 av Sveriges 290 kommuner som erbjuder Skolfam till familjehemsplacerade barn.

– Skolfam är ett förebyggande och systematiskt arbetssätt där familjehem, socialtjänst och skola arbetar tillsammans för att barnet ska lyckas i skolan och få bättre framtidsmöjligheter. Modellen har använts i snart 20 år och våra årliga kvalitetsuppföljningar visar att den gör skillnad, säger Agneta Ingvarsson, nationell samordnare för Skolfam. Framgångsfaktorerna är flera; tvärprofessionell samverkan utifrån tydliga, gemensamma mål, ett systematiskt arbetssätt, barnets delaktighet och vårdnadshavarnas samtycke för delad information. Tillsammans blir det här en gemensam bas utifrån barnets bästa, avslutar Agneta.

Scanna QR-koden för att komma till rapporten.

Scanna QR-koden för att komma till rapporten.

Barnahus – för alla barn – är en lösning på ojämlik tillgång till stöd och behandling

Barn som har utsatts för våld får inte alltid det stöd, eller den behandling, som de behöver och har rätt till. Ofta uteblir också viktig information till både barnen, deras anhöriga och andra närstående. För att täppa till dessa luckor i samhällsstrukturen har Stiftelsen Allmänna Barnhuset utvecklat en modell som kallas ”Det fjärde rummet”, som utgår från Sveriges olika barnahus.

Sedan 2022 driver Stiftelsen Allmänna Barnhuset ett implementeringsprojekt som utgår från modellen. Totalt 14 barnahus är anslutna till projektet, vilket är över 40 procent av Sveriges barnahus.

I det första steget gör barnhusen en kartläggning av resurserna i området, hinder och tillgång till dessa samt hur samordningen ser ut. Därefter gör projektområdena en plan för vilka förändringar som behöver ta plats för att öka tillgången.

- Det kommer göra att det blir positiva förändringar för barnen som kommer till Barnhus i Dalarna, att man har uppmärksammat det här. Om man inte hade varit med i det här projektet, så är det inte säkert att de här sakerna hade kommit fram, säger Katti Ingers, samordnare för Barnahus Dalarna.

Barnahus som kunskapscentrum

Ett av projektets mål är att de barnahus som finns i Sverige ska kunna axla rollen som regionala kunskapscentrum om våld och övergrepp mot barn. Målet är också att stöd, behandling och information ska kunna erbjudas och kanaliseras genom dem. Vissa barnahus har valt att undersöka stöd för specifika grupper av barn.

- Vi har valt att fokusera på barn utsatta för sexualbrott och barn med funktionsnedsättning, säger Ingrid Bäckvall, samordnare för Barnahus Älvsborg. Många gånger kanske socialtjänsten inte har en pågående utredning om den misstänkte gärningspersonen är utanför familjen, så då har de inte fått stöd därifrån. Och kanske inte heller att de har någon BUP-tillhörighet.

Målet för hälso- och sjukvården i Sverige är en god hälsa och vård på lika villkor för hela befolkningen (hälso- och sjukvårdslagen kap. 3, 1 §) – oavsett vem man är och var man bor. Trots det är tillgången till stöd och behandling idag avhängigt av vilken kommun man bor i.

Ungefär 15 procent av landets befolkning lever i ett område utan tillgång till ett barnahus (källa: Barnafrid). För att kunna förverkliga målet måste barnhusen ges rätt resursenliga och politiska förutsättningar och för att kunna genomföra sitt arbete i enlighet med svensk lagstiftning (källa: hälso- & sjukvårdslagen och BK artikel 19, 24, 34 och 39).

- Vi behöver en lagstiftning som säkerställer att alla barn får tillgång till barnahus, säger Amanda Nyberg, tidigare projektledare för Fjärde rummet. Och att barnhusen sedan också kan erbjuda den här typen av stöd. För så ser det inte riktigt ut idag.

Brist på information kan ge nya trauman

Projektområdena som medverkar tar fram nya mål inom ramen för projektet. Flera barnahus har under 2024 arbetat med fokus på så kallade "väntrumsbesök" i samband med sexuella övergrepp, för att ge stöd och information till barn och föräldrar om processen och kontaktvägar framåt – något som uppskattats av både föräldrar och barn.

Det har även på flera platser stärkt samarbetet, där barnahus kunnat ge konkret stöd till trygghetspersoner om hur de ska bemöta olika frågor från barn och föräldrar eller kunnat stärka samarbetet med socialtjänsten och polisen.

Andra barnahus har haft fokus på återbesök för att fånga upp barn och föräldrar efter barnförhör. Det minskar risken för trauma längre fram, då brist på information kan vara traumatiserande i sig. Återbesök ger möjlighet för barnet och familjen att processa det de varit med om och en enkel

BARNKONVENTIONEN

Artikel 24

Barn har rätt till bästa möjliga hälsa, tillgång till hälso- och sjukvård och till rehabilitering.

Artikel 39

Barn som har utsatts för vanvård, utnyttjande, övergrepp, tortyr eller väpnade konflikter har rätt till rehabilitering och social återanpassning.

kontaktväg för att få svar på frågor. Det har funnits tydliga exempel på när det gjort en stor skillnad med återbesök.

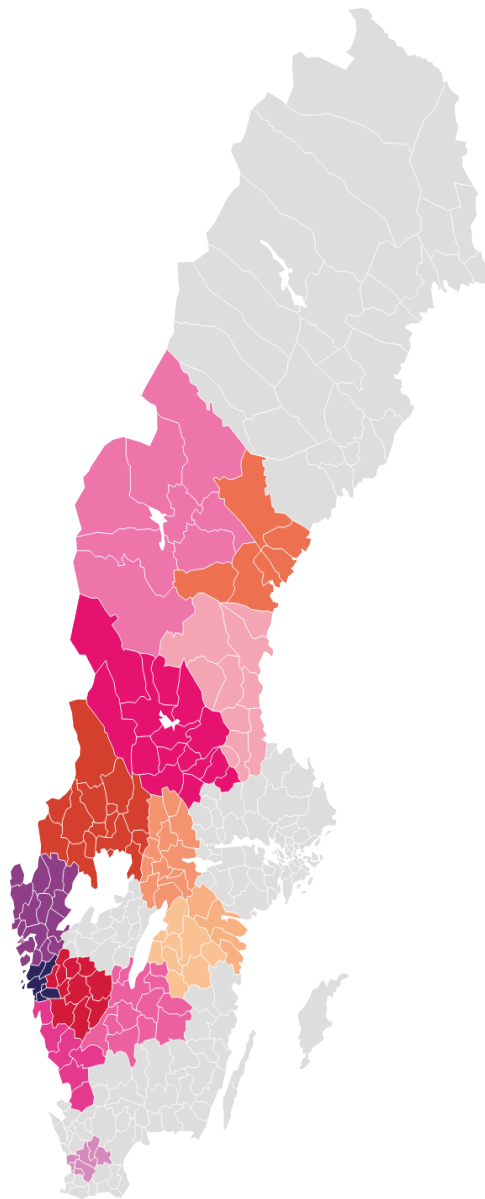
Ett barnhus gav ett konkret exempel under en nätverksträff kring en flicka som blev hämtad från skolan till barnförhör. Efter upplevelsen hade hon inte klarat av att gå till skolan igen av rädsla att bli hämtad igen. Mamman hade i det fallet fått vara med i skolan varje dag. Men efter att man bokade ett återbesök där familjen fick möjlighet att ställa frågor och få mer information om vad som skulle hända framöver, så blev det lättare för flickan att hantera händelsen och därefter fick en fungerande skolgång igen.

Allmänna Barnhuset har kunnat driva en stor del av projektet tack vare extern finansiering från Brottsförderfonden under 2023–2024 och stiftelsen kommer under 2025 att se över hur man kan säkerställa att projektet Fjärde rummet ska kunna fortleva framåt. Det finns en stark motivation och vilja hos projektområdena att fortsätta sitt utvecklingsarbete och även ett intresse från fler barnhus att ansluta.

Två nationella mål med projektet:

- » En ny lagstiftning som garanterar tillgång till Barnhus för alla barn i Sverige, med resurser för utredning, information, stöd och behandling.
- » Nya riktlinjer för varje Barnhus där alla våldstyper ingår, som möjliggör kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling. Behovet av utbildningar i metoder för stöd och behandling för våldsutsatta barn behöver också tillgodoses.

Projektområden i Fjärde rummet 2024

Scanna QR-koden för att komma till rapporten.

BRA-samtal fortsätter att ge fler barn och unga en röst

I snart 15 år har BRA-samtal (Barns Rätt som Anhöriga) gett barn möjlighet att uttrycka tankar, känslor och behov i svåra livssituationer. Samtalsmodellen bygger på barnets rätt till information och stöd, och används inom allt fler verksamheter som möter barn som lever med en förälder eller nära anhörig med till exempel psykisk ohälsa, beroende eller allvarlig sjukdom.

Intresset för BRA-samtal växte under 2024. Totalt deltog 235 personer från 63 kommuner i Allmänna Barnhusets utbildningar i BRA-samtal – fler än någonsin tidigare. Samtidigt breddades arbetet: samtalsmodellen spreds till nya verksamheter och fortsatte att vidareutvecklas för fler målgrupper. Det stora intresset märktes också under Barnrättsdagarna, där temat var barn som anhöriga – ett ämne som lockade många deltagare.

– En liten insats som ett BRA-samtal kan göra enorm skillnad. Det kan handla om att förklara att det är mammas medicin som

gör henne trött, inte barnet – och plötsligt blir världen lite mer begriplig, säger Åsa Lundström Mattsson, projektledare för BRA-samtal.

De senaste åren har modellen prövats med gott resultat för barn som kommer med till ett skyddat boende med sin förälder, så BRA-samtal har öppnats för den målgruppen också. Arbetet med att anpassa modellen för yngre barn har också pågått under året. Det har även startats upp ett arbete för att testa modellen för barn som har anhöriga som befinner sig i kriminalitet.

FAKTARUTA BRA-SAMTAL

BRA-samtal är en enkel och flexibel modell utvecklad med utgångspunkt i hälso- och sjukvårdslagen, barnkonventionen och socialtjänstlagen. Syftet är att barn och unga ska få uttrycka sitt behov av information och hjälp när de är anhöriga. Målgrupp är barn 7–18 år som har en förälder eller annan vuxen omsorgsperson med:

- beroende eller skadligt bruk
- psykisk sjukdom, psykisk eller intellektuell funktionsnedsättning
- en allvarlig fysisk sjukdom/skada, eller som dör

Modellen kan också användas när en förälder utövat våld i familjen eller när ett barn kommer till ett skyddat boende.

5 KAP. 7 § I HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSLAGEN

Ett barns behov av information, råd och stöd ska särskilt beaktas om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med

1. har en psykisk störning eller en psykisk funktionsnedsättning,
2. har en allvarlig fysisk sjukdom eller skada,
3. har ett missbruk av alkohol, annat beroendeframkallande medel eller spel om pengar, eller
4. utsätter eller har utsatt barnet eller en närstående till barnet för våld eller andra övergrepp.

Detsamma gäller om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med oväntat avlider.

”Det viktigaste är att utgå från barnens behov, inte vuxnas idéer om hur ett samtal ’ska’ vara.”

Små barn har rätt att uttrycka sina åsikter och bli hörda, ändå saknas ofta deras perspektiv och möjlighet till samtal om hur det är att vara anhörig. I Arvsfondsprojektet **BRA-samtal för yngre barn** har Allmänna Barnhuset utvecklat samtalsverktyg tillsammans med barn i åldern 3–6 år som under 2024–2025 prövas i en forskarledd pilotstudie.

– När vi drog i gång projektet för drygt fem år sedan möttes vi av en viss osäkerhet. Vad bör små barn få veta, och kan de berätta om sina känslor och behov som anhöriga? Vi pratar ofta om de här barnen, men inte med. Det måste förändras, säger Janina Fryckholm, projektledare för BRA-samtal för barn 3–6 år och utbildare i BRA-samtalsmodellen.

Hon beskriver hur vuxnas osäkerhet kan leda till att man helt undviker att prata om svåra saker:

– Men små barn snappar också upp vad som händer i familjen. Vi måste skapa trygga sammanhang där de kan uttrycka sig på sina egna villkor. Det viktigaste är att utgå från barnens behov, inte vuxnas idéer om hur ett samtal ”ska” vara.

Lek, bilder och kroppsspråk

Barnets rätt att uttrycka sig och påverka sin situation har varit vägledande i arbetet och för att möta barnets rätt till delaktighet har

barn på förskolor och i referensgrupper hos Ersta Vändpunkten (beroendesjukdom) och Randiga Huset (barn i sorg) varit med och format samtalsverktyget.

– Barnen har visat oss hur de vill uttrycka sig bland annat med hjälp av teckningar, lek, teater och kroppsspråk. Genom arbetet med barnen har vi utformat förslag som vi sedan bollat tillbaka på nytt till barnen. Det är tack vare dem som verktyget ser ut som det gör!

Jag hoppas att vi på allvar börjar lyssna på yngre barn och ger dem en röst i frågor som rör deras liv. Det handlar om att möta barn med respekt för vad de faktiskt vill och behöver vara delaktiga i, säger Janina.

Scanna QR-koden för att komma till rapporten.

Forskarledd pilotstudie prövar samtalsverktyget

Under 2024–2025 prövas BRA-samtal för yngre i en pilotstudie vid Karolinska Institutet, Institutionen för klinisk neurovetenskap, som leds av docent Åsa Norman. Syftet är undersöka hur de nya verktygen fungerar i samtal med barn i åldrarna 3–6 år som har en förälder med någon form av svårighet.

För att få en helhetsbild av verktygets funktion och genomförbarhet samlas både kvantitativa och kvalitativa data in, dels från barnen själva och deras föräldrar, dels från den personal som genomförde samtalen. Arton personer från sexton olika verksamheter deltog i datainsamlingen, som genomfördes inom bland annat skyddade boenden, palliativ vård och psykiatri.

Resultatet presenteras våren 2025 och blir en viktig grund för det fortsatta utvecklingsarbetet, där fokus är att verktyget ska vara praktiskt användbart och att barns faktiska användning ska få styra hur modellen formas framåt.

”Vi pratar ofta om barn som vår framtid. Men de är också vår nutid.”

Många barn och unga som växer upp i Sverige har ett syskon, en kompis eller förälder i kriminalitet. De är ofta oroliga, rädda och känner en stor ensamhet i sin situation. Allmänna Barnhuset har därför påbörjat ett arbete med att anpassa BRA-samtal för barn som är anhöriga till någon som befinner sig i kriminalitet. Modellen provas nu i tre stadsdelar i Stockholm: Hässelby-Vällingby, Järva och Farsta.

– Rekryteringen till kriminella nätverk sker ofta genom sociala relationer, som kompisar och syskon. Genom att uppmärksamma barn tidigt via BRA-samtal, kan det förhoppningsvis bidra till att bryta mönster och ge dem bättre förutsättningar för framtiden, säger Bonnie Friedh, utbildare i BRA-samtal.

När rädslan tar över och hur ett samtal kan förändra allt

BRA-samtal är varken en behandling eller lång insats, men kan göra stor skillnad. Som för sjuåringen som tvingades flytta efter att en sprängning riktats mot hennes bror. Hon slutade följa med på skolutflykter, och var rädd både för gärningspersonerna och för polisen. Under ett BRA-samtal satte hon ord på sin rädsla och samtalsledaren ordnade ett möte med polisen.

– Hon fick komma till polishuset, dricka saft och prata med en utredare om det som hänt. När hon gick därifrån sa hon att hon själv ville bli polis. Det är precis det vi vill uppnå – att barnet alltid ska känna att det finns trygga vuxna som de kan vända sig, säger Bonnie.

– Vi pratar ofta om barn som vår framtid, men de är också vår nutid. En barndom går inte i repris. Det är vuxenvärldens ansvar att se till att det finns trygga vuxna som lyssnar, säger Bonnie.

Enligt Polismyndighetens bedömning ansluter sig cirka 1 000 barn och unga varje år till lokala kriminella miljöer

Källa: https://polisen.se/SysSiteAssets/dokument/ovriga_rapporter/polismyndigheten-m.fl.-redovisning-regeringsuppdrag-barn-och-unga-i-ob-bob.pdf/

Anhörigstöd som förebyggande insats

Intresset för BRA-samtal i sociala insatsgrupper har vuxit under 2024 och behovet av stöd är större än resurserna.

Intresset för BRA-samtal för barn som har anhöriga i kriminalitet har ökat bland professionella under 2024. Det finns en tydlig efterfrågan på konkreta modeller för att arbeta med stöd till denna målgrupp. Under 2025 söker Allmänna Barnhuset därför medel för att vetenskapligt utvärdera modellen för att förhoppningsvis därefter kunna sprida den vidare nationellt.

– Anhörigstöd är en viktig del av det långsiktiga och brottsförebyggande arbetet. Vi behöver hitta sätt att stötta barn som lever nära kriminalitet – inte bara dem som själva dras in i den, säger Bonnie.

Nästa steg: fler utbildare och stärkt samverkan

Inför 2025 växlar arbetet upp för att fler barn ska få möjlighet till BRA-samtal. Två fokusområden är att utbilda fler regionala utbildare och att stärka samverkan med skolan, där vuxna möter många barn i vardagen. Eftersom BRA-samtal är en frivillig insats kan den enkelt integreras i socialtjänstens vardag – inte minst om den nya socialtjänstlagen blir verklighet.

– Vårt mål är att modellen ska få fäste och bli en självklar del i allt förebyggande arbete. Skolan, där barnen har sin vardag är en väldigt bra plats för BRA-samtal. Jag hoppas verkligen att vi får ett ökat intresse från skolans personal att utbilda sig i modellen, säger Åsa Lundström Mattsson.

SATSNINGEN PÅ ATT UTBILDA FLER I SAMTALSMODELLEN ÄR LÅNGSIKTIG OCH INNEBÄR BLAND ANNAT ATT ALLMÄNNA BARNHUSET:

- Erbjuder utbildning i BRA-samtal både digitalt och fysiskt, för att fler yrkesverksamma runt om i Sverige ska ha möjlighet att delta
- Ger möjlighet för regioner som vill satsa långsiktigt och strategiskt på barn som anhöriga att skaffa sig egna utbildare genom ledarutbildning i BRA-samtal.
- Arrangerar en nationell konferens i Stockholm med fokus på framtidens stöd till barn som anhöriga den 22 oktober 2025
- Planerar för en utbildningsstart i BRA-samtal för yngre barn runt årsskiftet 2025/26, beroende på utfall i pilotstudien

Våld i nära relationer är vanligt bland unga

Årets mest nedladdade rapport från Stiftelsen Allmänna Barnhuset, Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck, ger en alarmerande bild: Var tredje niondeklassare som haft en parrelation har varit utsatt för våld, och en av fem lever under en oskuldsnorm.

– Det var första gången vi ställde frågor om våld i parrelationer till så här unga personer. Över hälften hade haft en relation, och en tredjedel av dem hade utsatts för någon form av våld. Det bekräftar hur viktigt det är att prata om det här tidigt, säger Carolina Jernbro, som skrivit rapporten tillsammans med Åsa Landberg.

Den vanligaste formen av våld är psykisk, framför allt digitalt, och handlar om kontroll, till exempel att någon övervakar vem du umgås med eller vad du gör på sociala medier. Flickor och icke-binära är generellt mer utsatta, och sexuellt våld är fyra gånger vanligare i dessa grupper.

Flickor och icke-binära drabbas oftare – och hårdare

Flickor löper fyra gånger högre risk än pojkar att utsättas för sexuellt våld, och de drabbas också oftare av psykiskt och fysiskt våld. De som lever med hedersnormer – som oskuldskrav och begränsningar i val av partner, är dessutom mer utsatta för våld av vuxna, ofta inom familjen. För flickor med oskuldskrav är risken för upprepat och allvarligt våld allra störst, liksom rädslan att bli skadad eller dödad.

Icke-binära unga är överrepresenterade i nästan alla former av våld i parrelationer, och en av fem

uppgger att de har varit med om flera olika typer av våld i relationer. Dettasynliggör ett stort behov av anpassat stöd och insatser som inkluderar alla.

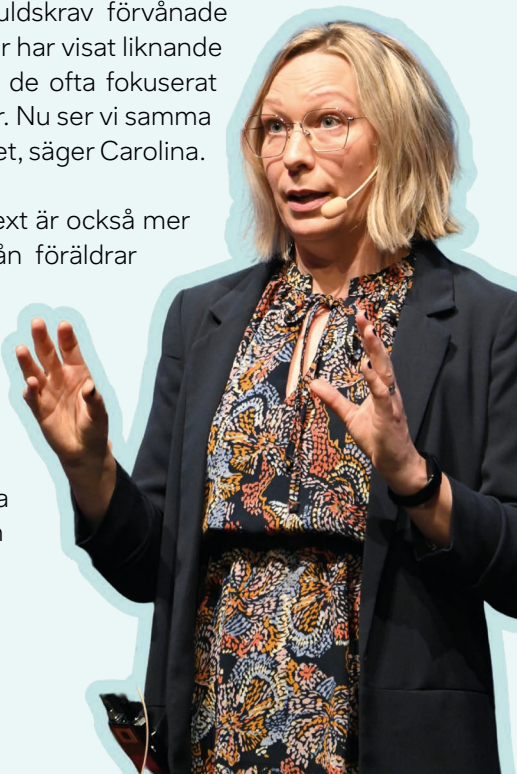
Hedersnormer begränsar och ökar risken för våld

Rapporten visar också att många unga lever i hederskontext, där familjens normer begränsar friheten. En av fem uppgger att de lever under oskuldskrav – oftast flickor med utrikesfödda föräldrar.

– Att så många som 20 procent säger att de lever med oskuldskrav förvånade oss. Tidigare studier har visat liknande siffror, men då har de ofta fokuserat på unga i storstäder. Nu ser vi samma mönster i hela landet, säger Carolina.

Unga i hederskontext är också mer utsatta för våld från föräldrar och andra vuxna.

– Här behöver vi agera tidigt, stötta föräldrar och tydligt lyfta barnets rättigheter. Rättigheterna ska väga tyngre än kulturella normer, säger Carolina.

Vuxna måste våga prata om våld med unga

Ju mer vi pratar om våld i ungas relationer, desto fler vågar berätta och söka stöd. Våld i parrelationer och i hederskontext är starkt kopplat till ökad psykisk ohälsa, självskadebeteende och självmordstankar, liksom till annan utsatthet. För att bryta mönstret krävs ett långsiktigt, brett våldsförebyggande arbete, både i skolan och genom stöd till föräldrar. Men trots detta upplever Carolina att det finns ett glapp:

– Förskolan är ofta bra på att prata om normer, hur man ska vara mot varandra och om integritet kring den egna kroppen. Skolans har ett tydligt uppdrag att prata om identitet, hälsa, jämställdhet och relationer. Men frågan om våld verkar ofta falla mellan stolarna.

Föräldrastödsprogram kan spela en viktig roll, men dagens program riktar sig ofta till föräldrar med yngre barn.

– Föräldrar kan behöva stöd i att prata om sex och relationer med barn redan i 10-årsåldern. Att prata om svartsjuka, kontroll och destruktiva relationer borde vara lika självklart som att diskutera droger och alkohol, säger Carolina.

Hon efterlyser fler vuxna som vågar ställa frågor, inte bara i skolan utan i alla sammanhang där unga finns.

– Men det räcker inte att bara fråga: Har du varit utsatt för våld? Många tänker inte på att svartsjuka, hot eller att någon kontrollerar dig också är våld, säger hon.

Carolina avslutar med en förhoppning:

– Jag hoppas att rapporten leder till mer förebyggande arbete, tidiga insatser och att stödet blir tillgängligt för alla – oavsett var i landet de bor.

Om rapporten Våld i ungas nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

Rapporten är skriven av CAROLINA JERNBRO, lektor vid Karlstads universitet och sakkunnig inom våld mot barn på Stiftelsen Allmänna Barnhuset, och ÅSA LANDBERG, leg psykolog, leg psykoterapeut och sakkunnig inom våld mot barn vid stiftelsen. Den bygger på enkäten Våld mot barn från 2022, där 5 280 niondeklassare svarade på frågor om fysiskt, psykiskt, sexuellt och digitalt våld samt hedersrelaterat våld och förtryck.

Rapporten togs fram på uppdrag av Jämställdhetsmyndigheten och har väckt stort intresse – den är den mest nedladdade publikationen på Allmänna Barnhusets webbplats under 2024 med över 1 000 nedladdningar. Även på Jämställdhetsmyndighetens webbplats är den i topp, med 850 nedladdningar är det årets näst mest lästa rapport.

Scanna QR-koden för att komma till rapporten.

Studie som låter barn med funktionsnedsättning få komma till tals kring våldsutsatthet

Det finns ungefär 300 000 barn med funktionsnedsättningar i Sverige. Utifrån de få svenska studier som genomförts framkommer det att risken för att utsättas för våld är ungefär dubbelt så hög för barn med funktionsnedsättningar jämfört med andra barn.

Tidigare genomförda nationella elevstudier om våld innefattar endast de barn och unga som går i vanlig grund- eller gymnasieskola. De elever som är placerade i annan skolform, till exempel anpassad skola, är inte med i studierna. En stor risk är därför att de mest utsatta missas. Hur vet vi då hur det ser ut i verkligheten?

Av den anledningen startade Allmänna Barnhuset ett projekt under 2023 med syfte att genomföra en pilotstudie om våldsutsatthet bland elever som går i anpassad gymnasieskola. Syftet är att öka kunskapen om våldsutsatthet hos personer med intellektuell funktionsnedsättning vad gäller förekomst och former av våld. Studien är finansierad av World Childhood Foundation.

- Det är oftast vuxna som berättar om hur barn med intellektuell funktionsnedsättning har det, vad de tycker och upplevt, säger Anna Ternström, projektledare för studien. Sällan får de möjlighet att be-

rätta själva, mycket för att vi vuxna har så snäva ramar för hur en berättelse ska formuleras och tas om hand. Studier som denna är därför viktig dels för att målgruppen ska få komma till tals, dels för att ta fram ett exempel på en metod på hur de kan komma till tals.

Unga med intellektuell funktionsnedsättning deltagit i framtagandet av anpassat material

Ett viktigt delmål i studien har varit att ta fram informationsmaterial och utveckla en enkät som är tillgänglighetsanpassad och testad av själva målgruppen – elever i anpassad gymnasieskola. Företaget Begripsam hade uppdraget att under våren 2024 ha workshops med ungdomar med intellektuell funktionsnedsättning i syfte att ge återkoppling och input på enkät och informationsmaterial. Under hösten

Enligt artikel 16 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning ska alla ändamålsenliga åtgärder vidtas för att förhindra och skydda barn och personer med funktionsnedsättning mot alla former av utnyttjande, våld och övergrepp inom och utanför hemmet.

BARNKONVENTIONEN

Artikel 19
Varje barn ska skyddas mot alla former av fysiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, inklusive sexuella övergrepp.

2024 genomfördes en pre-pilot där elever med intellektuell funktionsnedsättning fick testa och ge återkoppling på enkäten och informationsmaterialet som därefter färdigställdes utifrån elevernas synpunkter.

- Barn och unga med intellektuell funktionsnedsättning har generellt sätt större läs- och skrivsvårigheter än andra unga. Många har också svårt att hålla fokus. Därför var det viktigt att få målgruppens egna tankar, till exempel om frågorna var tydliga eller om enkäten var för lång.

Under 2025 kommer pilotstudien genomföras i 6 olika anpassade gymnasieskolor och riktas till 50–80 elever med lindrig intellektuell funktionsnedsättning i årskurs 3 och 4 då eleverna är över 18 år (datainsamling). En kort rapport med resultatet är planerad att redovisas i slutet av juni 2025.

- Vi hoppas att enkäten kan vara ett exempel på hur enkäter för den här målgruppen kan se

ut. Alla som deltar i forskning måste få ta del av forskningspersonsinformation innan de bestämmer sig om de vill vara med eller inte. Eftersom den här gruppen har större svårigheter att ta till sig text, har projektet tagit fram ett anpassat informationsmaterial, både med och utan bilder, och två informationsfilmer. Vi hoppas att även dessa kan underlätta för framtida forskning med målgruppen, säger Anna.

Boken Trauman med suddiga konturer lyfter behovet av stöd för yngre barn i familjehem

Barn som placeras i familjehem har ofta varit med om svåra upplevelser. För de allra yngsta kan konsekvenserna bli särskilt stora om de inte får rätt stöd i tid. Trots detta saknas det fortfarande kunskap om hur yngre placerade barn mår och vad som krävs för att de ska få en trygg och stabil uppväxt. Boken Trauman med suddiga konturer tar upp en viktig fråga och visar vad som behöver förändras för att fler barn ska få det stöd de behöver.

Boken lanserades via ett webinarium som så här långt har haft drygt 600 visningar samt att det även togs fram en kostnadsfri digital online utbildning som bygger på boken för att öka kunskapen om yngre familjehemsplacerade barns mående hos våra målgrupper. Boken såldes 2024 i över 300 exemplar.

– Utifrån forskning vet vi att psykisk ohälsa är vanligt hos barn och unga som växer upp i familjehem. Men vi vet väldigt lite om hur de yngsta barnen mår. Dels är deras stresssymptom svåra att upptäcka, dels kan det vara svårt för familjehemmet att sätta fingret på vad det handlar om. Framför allt visar små barn tecken på trauma genom små signaler – som oro, svårigheter att sova eller att knyta an, säger Ulrika Levander, fil. dr. i socialt arbete och universitetslektor vid Lunds universitet.

Hälften av alla barn som blir placerade blir långsiktigt placerade. Men många av dem flyttas runt flera gånger under sin uppväxt. Det är en stor utmaning, som kan få

stora konsekvenser för barnets psykiska hälsa genom livet, menar Ulrika:

– De här barnen behöver stabilitet och trygghet, någon de kan knyta an till och läka hos. Osäkerheten kring hur länge placeringen varar skapar även oro hos familjehemsföräldrarna, som gör att de också kan ha svårt att knyta an. Ska socialtjänsten omplacera barnet? Vågar vi be om hjälp – tänk om de tror att vi inte klarar det? Familjehemsvården är i sin tur också osäker, eftersom sammanbrottsfrekvensen vid placeringar av yngre barn är hög. Ska familjehemmet orka?

Att se det osynliga – fånga upp de yngsta barnens signaler på trauma

Förståelsen av trauma behöver breddas. Det handlar inte bara om att hjälpa barn som redan har en diagnos eller en dokumenterad händelse i sin historia, utan

Snabbfakta om boken

- Bygger på aktuell forskning och djupintervjuer med familjehem och personal inom familjehemsvården i tre svenska kommuner.
- Lyfter fram brister och möjligheter i dagens stödinsatser riktade till små barn och visar på stödinsatser som gör skillnad.
- Vänder sig till alla som arbetar med eller fattar beslut om yngre barn som placeras i familjehem.

Scanna QR-koden för att komma till boken.

också om att förebygga och fånga upp barn som annars riskerar att gå under radarn.

– Psykisk ohälsa hos äldre barn märks ofta tydligare och då prioriterar insatserna sig själva. Idag är det få kommuner som erbjuder riktade stödinsatser till yngre barn och deras familjehemsföräldrar. Vi behöver ökad kunskap för att upptäcka och bemöta psykisk sårbarhet hos yngre barn. Inte bara genom att lyssna på vad de berättar, utan också på det de inte säger. Om vi kan sluta leta efter den enkla, raka berättelsen och i stället uppmärksamma små signaler som kroppsspråk och oförklarlig oro, kan vi fånga upp barnets behov tidigare, säger Ulrika.

Tidigt stöd minskar risken för sammanbrott och omplaceringar – behov av regional satsning

För att främja psykisk hälsa hos placerade barn krävs stabila och långsiktiga placeringar – och familjehemsföräldrar behöver kvalificerad handledning och utbildning för att kunna för-

stå, möta och stötta barnet på bästa sätt. En av kommunerna i studien har infört nära stöd till alla familjehem redan från start, och resultatet är tydligt:

– Det har lett till färre sammanbrott och omplaceringar. När familjehem får stabilt stöd från början blir placeringarna mer hållbara, och färre barn tvingas växa upp i flera olika familjehem.

Idag ser möjligheterna olika ut beroende på var barnet är placerat.

– Jag hoppas att fler beslutsfattare ser behovet av att lyfta stödet för yngre familjehemsplacerade barn till en regional nivå. Vi behöver både en mer nyanserad syn på trauma hos små barn och regionala lösningar med systematiskt stöd och kontinuerlig handledning. Just nu är stödet en fråga om kommunens resurser – och det är barnen som betalar priset.

Slutrapporterade forskningsprojekt till Allmänna Barnhuset

Ett tryggare LSS-boende: En studie för att förebygga våld, tvångs- och begränsningsåtgärder mot barn och unga med funktionsnedsättning

Forskare

Charlotte Petersson, Malmö universitet

Syfte

Att samla in preliminära data, säkerställa lämplig forskningsmetodik, identifiera potentiella problem och genomförbarhet av huvudstudien och att ansöka om etikprövning. Metod: semi-strukturerar telefonintervjuer med sex enhetschefer för LSS

Resultat

- » Olika uppfattningar om tvångs- och begränsningsåtgärder, gränsdragningar mellan skydd/tvång/våld och nödvändighet i olika åtgärder både inom personalen och mellan personalen och vårdnadshavare
- » Arbetsplatskultur som normaliserar och upprätthåller tvångs- och begränsningsåtgärder
- » Tvångs- och begränsningsåtgärder osynliggörs och förminskas genomgående
- » Informanterna upplevde att en kvalitativ intervjustudie skulle vara det bästa sättet att genomföra huvudstudien och att hur syftet med studien presenteras kommer att bli viktigt för att kunna rekrytera deltagare (personer som arbetar på LSS-boenden)

Familjetillhörighet och kontakt med ursprungsfamilj efter vårdnadsöverflyttning

Forskare

Therese Wissö och Elin Hultman, Göteborgs universitet

Syfte

Att undersöka socialtjänstens bedömning om en vårdnadsöverflyttning är lämplig och att få en fördjupad förståelse för hur barn och ungas känsla av familjetillhörighet efter en vårdnadsöverflyttning i en kommun som aktivt arbetat med vårdnadsöverflyttning.

Metod

Dokumentstudie (76 beslutsunderlag), enkät till ursprungsföräldrar (n=19 och nya vårdnadshavare (n=7) och intervjuer med barn och unga (n=6).

Resultat

- » Stora variationer i hur man dokumenterar beslut om vårdnadsöverflytt. Relationen till familjehemsföräldrarna beskrivs ofta positivt, medan relationen med ursprungsföräldrarna beskrivs sparsamt och det sker förenklingar gällande barnens tillhörighet i familjehemmet.
- » Barnens upplevelser och åsikter bör beaktas vid beslutsfattande och det är viktigt att främja stabilitet och långvariga relationer för barn i familjehem
- » De nya vårdnadshavarna har fått stöd och efterfrågar inte mer stöd. Den ursprungsförälder som deltog i enkäten upplevde dock bristande stöd
- » Slutsats att återförening eller vårdnadsöverflyttning behöver utredas mer strukturerat för att öka transparensen

Barns och ungas upplevelser av matchningsprocessen vid familjehemsplacering

Forskare

Anna-Lena Almqvist och Kitty Lasinetti, Mälardalens universitet

Syfte

Att belysa matchningsprocessen ur familjehemsplacerade ungas perspektiv, med fokus på delaktigheten för de unga. Viss avgränsning har gjorts från ursprungsyftet som skevs fram i ansökan, som inkluderade att studera faktorer av betydelse för placeringars stabilitet.

Metod

I studien har kvalitativa intervjuer (N=10) genomförts med nio ungdomar (15–25 år) och en person (>25 år) med erfarenhet av att ha placerats i familjehem.

Resultat

Med utgångspunkt i analysen av intervjuerna med de unga framkom tre huvudteman:

- » Bristande kännedom om matchning. Deltagarna hade inte fått information vare sig om att det sker en matchning, och inte heller information om att de haft möjlighet till påverkan av vilken familj de placeras i.
- » Möjlighet att få ge uttryck för önskemål. Informanterna har i låg utsträckning blivit tillfrågade om hur de skulle velat ha det med familjehemsplaceringen, och inte heller fått information om föreslagna familjer för att kunna uttrycka önskemål utifrån det.
- » Brist på återkoppling och dialog. Det finns en medvetenhet hos deltagarna att det inte alltid är möjligt att få precis det man önskar och en förståelse för att det kan vara svårt att matcha på grund av brist på familjehem, men de hade önskat dialog initierad av socialtjänsten.
- » Övergripande upplevde deltagarna i studien låg delaktighet i matchningsprocessen, och resultatet påvisar att de ungas involvering i matchningsprocessen har varit bristfällig.

Kampen för att bli vuxen: unga som lämnar samhällsvård och deras väg till bostad, utbildning och försörjning

Forskare

Zulmir Belevic och Ingrid Höjer, Göteborgs universitet

Syfte

Att undersöka erfarenheter av övergångsprocessen och befintliga stödbehov hos barn i samhällsvård. Metod: Tre fokusgrupper barn- och familjehemssekreterare och tolv semi-strukturerade intervjuer med barn och unga (17–24 år)

Resultat

- » Stort engagemang bland professionella, Administrativa regler försvårar
- » Intervjuer med ungdomar visar att stödet vid övergången på många sätt är bristfälligt- risk för fortsatt marginalisering

Skyddsfaktorer mot psykisk ohälsa bland ungdomar som är närstående

Forskare

Sanna Maria Tiikkaja och Ylva Tindberg, Centrum för Klinisk Forskning Region Sörmland/Uppsala universitet

Syfte

Att undersöka skillnader i livssituation mellan ungdomar som är närstående och ungdomar som inte är närstående för att identifiera skyddsfaktorer mot psykisk ohälsa.

Metod

Tvärsnittsdata från Liv & hälsa ung-undersökningen i Sörmland 2020, 1811 elever i gruppen samt kontrollgrupp med 1599 elever.

Resultat

- » Nästan hälften av ungdomarna i studien var närstående till någon med allvarliga hälsotillstånd
- » Psykisk ohälsa vanligare bland ungdomar som var närstående (60%) än i kontrollgruppen (46%)
- » Gruppen var generellt mer utsatt, särskilt gruppen med flera närstående med svårt hälsotillstånd
- » Ökad risk för psykisk ohälsa-fann elva statistiskt signifikanta skyddsfaktorer där att trivas med livet var den starkaste skyddsfaktorn, följt av god nattsömn och att inte vara mobbad i skolan. Andra skyddsfaktorer var att trivas med sin fritid och trivas i skolan.
- » Ungdomar med flera närstående hade också betydligt mindre skyddsfaktorer

Utbildningar som hjälper kommuner att genomföra barnkonventionen i praktiken

Behandlingsmodellen KIBB (Kognitiv Integrerad Behandling vid misstanke om Barnmisshandel)

KIBB (Kognitiv Integrerad Behandling vid misstanke om Barnmisshandel) är en manualbaserad KBT-behandling för familjer där fysisk barnmisshandel har eller misstänks ha förekommit. Utbildningen genomförs av certifierade svenska KIBB-utbildare som har lång klinisk erfarenhet av familjebehandling och som KIBB-behandlare. Det är den enda metoden i Sverige som erbjuder hjälp till såväl barnen, föräldrarna och hela familjen samtidigt.

Utbildningen är omfattande och spänner över några månader genom att varva internatform med föreläsningar samt handledning till deltagarna som parallellt med utbildningen behandlar en

familj. Under 2024 har 62 personer deltagit i KIBB-utbildning från 25 olika kommuner (två utbildningar hann avslutas 2024 och en utbildning startade på hösten med avslut 2025). Av dessa blev 27 deltagare certifierade behandlare, vilket kräver att de uppfyller särskilda krav. Flera av kommunerna som deltagit erbjuder KIBB sedan tidigare och har valt att utbilda fler i modellen.

För att öka spridningen till landets norra delar, där flera kommuner ännu inte erbjuder modellen, så har Allmänna Barnhuset erbjudit en kostnadsfri föreläsning för att öka kunskapen. Projektledaren för KIBB har även startat upp två regionala nätverk i norra och nordöstra Sverige.

Citat från deltagare 2024

Bra med allt rollspel och när handledarna rollspelar och vi får testa – det är lärorikt sätt att arbeta.

Väldigt strukturerad och välorganiserad utbildning med kompetenta och kunniga utbildare.

Jag är glad över att få lära mig en metod med evidens. Det känns tryggt i ett svårt arbete.

Givande att få lyssna in de andra deltagarna och att få öva tillsammans. Fått bra förslag från både handledningsgruppen och handledare kring hur jag kan göra konkret i vissa situationer!

Efter barnförhöret

När barn misstänks vara utsatta för våld eller övergrepp inom familjen är de beroende av att andra vuxna uppmärksammar och skyddar dem. Modellen Efter barnförhöret innebär krisstöd samma dag som barnet förhörts. Behandlingspersonal möter föräldrarna och ger dem stöd att ta emot socialtjänstens och polisens information om anmälan och utredningar. De erbjuder hembesök samma dag som barnförhöret ägt rum så att barn och föräldrar får hjälp att prata om det barnet varit med om under dagen och stöd att hantera situationen. Uppföljande samtal

för barn och föräldrar ger goda förutsättningar att erbjuda fortsatt stöd eller behandling.

Allmänna Barnhuset genomför endagsutbildningar i modellen och är även ett stöd i implementeringen. Under 2024 genomfördes 10 utbildningar för 209 personer från 44 kommuner och även några deltagare från Norge. Projektledaren har även deltagit i 15 nätverksmöten för att följa upp och stötta implementeringen i modellen med totalt 260 deltagare.

Citat från deltagare 2024

Tydliga, pedagogiska och varma ledare. Bra variation mellan presentationer, övningar och filmer. Innehållsrikt och detaljerat och jag fick en bra förståelse för hela processen.

En bra dag med god struktur. Bra med påminnelse om att alltid behålla barnperspektivet!

BRA-samtalsmodellen

BRA-samtalsmodellen BRA-samtal är en arbetsmodell för att barn och unga ska få uttrycka sitt behov av information och stöd när de är anhöriga. Målgrupp är barn 7–18 år som har en förälder eller annan vuxen omsorgsperson med missbruks- eller spelproblem, psykisk sjukdom, psykisk- eller intellektuell funktionsnedsättning, en allvarlig fysisk sjukdom/skada, eller som dör. Det gäller även när en förälder har utsatt barnet eller någon annan närstående för våld.

Allmänna Barnhuset erbjuder utbildning i BRA-samtal digitalt eller fysiskt format under två heldagar med ca 4 veckors mellanrum. Undervisningsformen är föreläsningar, dialog, övningar och rollspel. För att få intyg för BRA-samtal krävs 100 % närvaro och att ha prövat BRA-samtal i den egna praktiken eller i ett rollspel.

235 personer från 63 kommuner gick en utbildning i BRA-samtal 2024.

Citat från deltagare 2024

Verkligen bästa digitala utbildningen jag någonsin varit på. Stor eloge till er!

Bra jobbat att få ihop dagarna online, funkade över förväntan, jag är nöjd. Hoppas fler får ta del av det här. Det är härligt att få en metod med material att använda och dela tillsammans med barnen. Bästa är att ses tycker jag - men ska det vara utbildning online har jag inte upplevt det bättre än så här."

Så bra med varvning av teori, samtal och övningar. Känner sig mer inkluderad i och med att det var så mycket härliga diskussioner.

Topp 10 publikationer

1

Våld i ungas parrelationer och hedersrelaterat förtryck

2

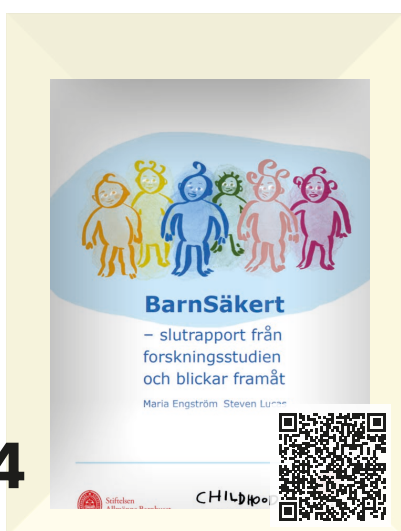
Våga se, våga agera

3

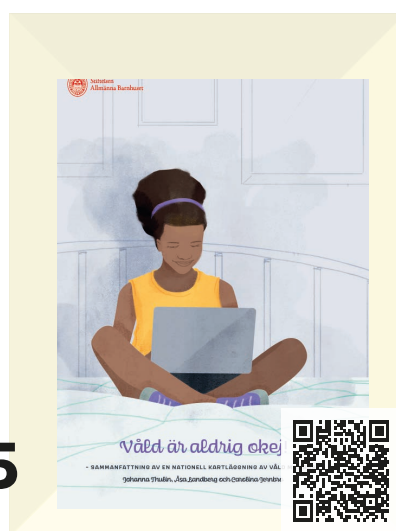
Våldsutsatthet bland barn till föräldrar med svårigheter

4

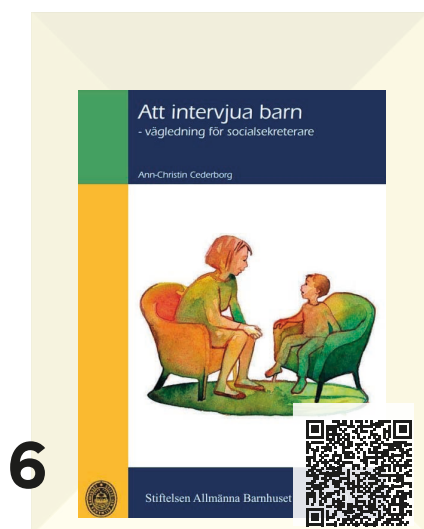
BarnSäkert - slutrapport från forskningsstudien

5

Våld är aldrig okej

Topp 10 publikationer

**Att intervju barn –
vägledning för
socialsekreterare**

Våld mot barn 2022

**Trauman med suddiga
konturer**

**"Jag vill klara
skolan!"**

**Att identifiera omsorgssvikt
hos förskolebarn**

Året som gått – ett urval av händelser

24
januari

Civilutskottet hade en heldag på temat familjerätt, med besök från olika organisationer som arbetar med området. Fokus för mötet var det juridiska begreppet "barnets bästa". Allmänna Barnhuset förmedlade sin syn på rättsutvecklingen, hur begreppets innebörd förändrats över tid och vilka politiska åtgärder vi förespråkar för fortsatta utveckling. Allmänna Barnhuset lyfte även erfarenheter från utvecklingsarbeten och socialtjänstens ansvar att erbjuda stöd efter behov.

13
mars

Möte vid Socialdepartementet om behov av stöd för vårdnadsutredningar med fokus på riskbedömningar vid uppgifter om våld i familjerättens arbete. Jämställdhetsenheten vid Arbetsmarknadsdepartementet och Enheten för socialtjänst och funktionshinderspolitik bjöd in berörda myndigheter och experter till ett möte om socialtjänstens behov av stöd i familjerättens arbete med vårdnadsutredningar och riskbedömningar när det förekommer uppgifter om våld eller andra risker för att ett barn ska fara illa samt hur staten bättre ska kunna tillgodose detta behov. Syftet var att tjänstemännen vid departementen skulle få en fördjupad bild av problem och möjligheter i utvecklingen av statligt stöd på området. Frågan var angelägen mot bakgrund av tillkännagivande från riksdagen avseende socialnämndernas utredningar om vårdnad, boende och umgänge, aktuella författningsförslag om bedömningen av barnets bästa enligt Föräldrabalken (SOU 2022:71, Tryggare hem för barn), senare års myndighetsrapporter om socialtjänstens riskbedömningar inklusive Socialstyrelsens skade- och dödsfallsutredningar 2022–2023 samt ambitionen att skapa en mer kunskapsbaserad socialtjänst bakom förslagen om ny Sol.

8-10
april

Barnrättsdagarna 2024 bjöd på en djupdykning i ämnet barns rätt som anhöriga, genom föreläsningar och seminarier. Temat belystes från olika perspektiv och erbjöd insiktsfulla diskussioner om hur vi kan arbeta för att alla barn ska få rätt stöd och information när de växer upp med föräldrar som har egna svårigheter. Nytt för året var att konferensen utökades med en halvdag genom en pre-conference, tack vare ett stort antal ansökningar av hög kvalitet kopplat till årets tema. Ungefär hälften av de totalt 1400 deltagarna valde att komma en dag tidigare och delta på de extrainsatta seminarierna.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset har medverkat i följande referensgrupper:

- Expert i statliga utredningen En reform av den statliga barn- och ungdomsvården för en trygg och kvalitativ vård Dir. 2024:13
- Efter barnförhöret - Utvärdering av en tidig insats från socialtjänsten vid barnmisshandel
- Barnrättsbyråns rättsråd
- Forskningsprojektet 'Är socialtjänstens öppenvårdsinsatser till hjälp för barnet? Uppföljningsverktyget 'Barnets berättelse som en röd tråd' som en metod att stärka barns delaktighet och stödet till barn'
- Vårdnadskonflikt och våld i samband med separation den 24 maj, Rättsmedicinalverket och Karolinska Institutet. Inbjuden som expert i forskningsprojekt baserad på registerdata från Socialstyrelsen, SCB och BRÅ och som syftar till att identifiera riskfaktorer för vårdnadskonflikt och våld i samband med separation, samt negativa konsekvenser för barn och deras föräldrar.
- MÄN, arvsfondsprojektet Pappor i Separation (PIS)rättigheter enligt barnkonventionen (SOU 2023:40).

1
maj
-september

I maj postades det första av årets sex utskick från Letterbox Club Sverige till 56 kommuner runt om i landet. Totalt fick 1 110 barn ta emot paket fyllda med böcker, spel och skrivmaterial – en insats med syftet att stimulera nyfikenhet, läsglädje och lärande i hemmiljön. Utskicken är förlagda över sommarmånaderna för att hålla i gång läsningen över sommarlovet. Sedan projektets start har antalet deltagande barn ökat varje år och 2024 var inget undantag – ännu ett rekordår! Letterbox Club Sverige riktar sig till barn i familjehem eller med insatser från socialtjänsten, och utvärderingar visar att både barn och föräldrar uppskattar innehållet. Genom Letterbox Club Sverige får fler barn tillgång till egna böcker och läsupplevelser som kan vara en viktig byggsten för barnets utbildning och framtid.

11
juni

Justitiedepartementet bjöd in till rundabordssamtal om stärkt ställning för barn i vårdnads mål. Inbjudna var en representant från varje parti respektive organisationer samt utvalda forskare. Justitieministern och socialtjänstministern ledde samtalet. Grunden till samtalet var att barnet och barnets behov ska stå i centrum vid hanteringen av familjerättsliga frågor. Reglerna om vårdnad, boende och umgänge ska vara utformade för att säkerställa barnets bästa och för att minska risken för att barnet kommer till skada i en process och i inbjudan underströks att regeringen arbetar kontinuerligt för att stärka barnrättsperspektivet i bland annat frågor om vårdnad, boende och umgänge.

2-4
september

Nordiska Barnavårdskongressen (NBK) 2024 genomfördes i Oslo, då det var Norges tur att stå värd för kongressen. Huvudämnet för kongressen var FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) i policy och praktik – Vad kan vi lära av de andra nordiska länderna? Ca 200 personer deltog under dagarna. NBK är ett samarbete mellan de nordiska länderna och har hållits vart tredje år sedan 1921, där Stiftelsen Allmänna Barnhuset är den organisation som representerar Sverige. Syftet är att sprida kunskap från forskning och praktik inom socialt arbete med barn och ungdomar.

23
24
oktober

På hösten samlades 200 personer på Skolfamkonferensen i Helsingborg, som hade temat Relationernas betydelse för psykisk hälsa och skolgång. Konferensen välkomnade alla som vill öka sin kunskap kring placerade barns skolgång, med var främst riktad till yrkesverksamma och beslutsfattare, med ett urval av föreläsningar och valbara seminarier kring studier, metoder och erfarenheter från unga som varit placerade under sin skolgång.

Särskilt viktiga remisser 2024

- En mer effektiv tillsyn över socialtjänsten (S2024/00953)
- Ett starkare straffrättsligt skydd mot sexuella kränkningar, bedrägerier i vissa fall och brott med hatmotiv avseende kön (SOU 2023:80)
- Förbättrade möjligheter för barn att utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen (SOU 2023:40).

Stiftelsen Allmänna Barnhusets ordförande har deltagit på ett flertal möten med regeringens barnrättsdelegation under 2024.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset har varit ledamot i följande styrelser:

- Centralförbundet för socialt arbete, CSA
- Stiftelsen Karin och Ernst August Bångs minne

Spridning i siffror

51 202
VISNINGAR
PÅ YOUTUBE OCH VIMEO

9200
NEDLADDADA
RAPPORTER
FRÅN WEBBPLATSEN

533

PERSONER
UTBILDADES
UNDER ÅRET

1800
BESÖKARE
PÅ VÅRA KONFERENSER

1110
BARN
FICK **PAKET I POSTEN** VIA
LETTERBOX
CLUB SVERIGE

12 850
FÖLJARE
PÅ VÅRA SOCIALA KANALER

Medarbetare under 2024 på Stiftelsen Allmänna Barnhuset

Anders Karlbom
tf. chef

Ann Sofi Palin
ekonomichef

Emma Fagerstrand
utvecklingsledare

Susanne Björk
kommunikationschef

Anna Johansson
ekonomi och HR

Solveig Dalgrund
administration

Cecilia Andersson
administration

Henna Ohranen
kommunikation

Vilma Hedlund
kommunikation

Program och barnrättsfrågor:

Agneta Ingvarsson

Anna Ternström

Bonnie Friedh

Carolina Jernbro

Emma Andersson

Janina Fryckholm

**Marianne
Gabrielsson**

**Monica Achá
Sonesson**

Åsa Landberg

**Åsa Lundström
Mattson**

Under 2024 arbetade även:

Amanda Nyberg

Ellinor Åslin Hägg

Johanna Thulin

Maj Fagerlund

Stiftelsen Allmänna Barnhuset
Döbelnsgatan 50
113 52 Stockholm

Tel: +46 8 679 60 78
info@allmannabarnhuset.se

Org.nr: 802000-1072

www.allmannabarnhuset.se